

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג גליון תרל"ז

ויצא

י"א כסלו תש"ע

מה נורא המקום הזה

על אם הדרך התהלך לו האיש לאישו שאנן ובטוח כשפניו מועדות להניע למהוזה חפצו בשלום, והנה לפתע קול שעמת סוסים מתקרבת לעברו, ועד שלא הספיק להבחין מאומה קפצו ממנה שוטרים חמורי סבר, ומבלי להסביר פשר התנהגותם, תפסו את האיש הנ"ל וכפתו את ידיו ורגליו, וזרקוהו בין חומות הכלא, אשר צילם מזרות אימה על כל הסביבה.

יושב לו האיש בחדרו, נעול מאחורי סורג ובריה, ולא ידע כלל היכן הוא בית סוהר זה ובאיזה עיר הוא נמצא, הוא גם לא ידע מפני מה תפסוהו ומפני מה כלאו אותו.

חשב לעצמו: אילו היה מגיע לכאן המלך הייתי שומח לפניו את כל מענותי, הייתי מספר לו כיצד אסרו אותי בלא משפט, הייתי אומר לו שאני חף מפשע ולשווא אני סובל, הייתי מגלה באזניו את תנאי המאסר המשפילים, אך עתה לכי אומר את אשר בלבבי, ומרוב צער הוא נרדם.

כשהתעורר שמע המולה בהפרוזדור של בית הסוהר, כששאל מה אירע, נודע לו כי זה עתה עבר כאן המלך, פרץ האסיר בכבי: אוי, המלך עבר כאן ואני החמצתי את ההזדמנות לגאול את עצמי מיסורי.

לאחר שנרגע מעט התבונן בהפרוזדור וראה כי הסוהרים ניצבים מתוהים על משמרתם, אם כך, הרהר, עדיין המלך נמצא בבית הסוהר, עדיין הוא מסייר בחדרים הסמוכים, הרים האסיר קול צעקה וקרא בכל כוחותיו למלך, עד שהמלך שמע את קריאותיו ובא להקשיב לכל מענותיו.

כשהתעורר יעקב מחלומו הבין כי הוא מצוי במקום קדוש ואמר אל לבו: אילו ידעתי לא ישנתי במקום קדוש זה, לבו ובשרו כמהו וערגו לקל חי, והוא הצמער על שהחמיץ את ההזדמנות לראות את עונו וכבודו של ה'.

אך כאשר הוא התבונן וחש עד כמה מוקדש המקום גם עתה "מה נורא המקום הזה", הוא הבין כי המקום מסוגל לתפילה "אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמים" וגם עתה הוא יכול לעמוד להתפלל ולבקש מאת ה', וכן הוא עשה.

תוכן הענינים

לקח טוב עמוד ג'

שבת בשבתו עמוד ה'

דבש תמרים עמוד ז'

בשפתי צדיקים עמוד ט'

פרפראות לחכמה עמוד י"א

חוקים להורותם עמוד י"ג

הילולא הצדיקיא עמוד י"ד

משולחן מלכים עמוד ט"ז

דברות קודש עמוד כ"א

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ר אלטער אשר אנטשיל

אילאוויטש הי"ו

011-972-527648437

וועד החתונה

שמחת נישואי נכד מורינו הגאב"ד ד'קהלתנו שליט"א
בן המה"צ ראש ישיבת סהר"ט בבני ברק שליט"א
ח' כסליו תש"ע לפ"ק - בביהמ"ד הגדול - בארא פארק יצ"ו

בס"ד

סדר השובת

שבע ברכות של נכד מורינו הגאב"ד שליט"א

בצילא דמהימנותא של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

תפילת מנחה ערש"ק 3/4 שעה אחר זמן הדה"ג

גוט שבת זאגן נאר פון צד דרום צו צפון

סעודת השבע ברכות פאר די בני משפחה באולם הילמאן פלאזא

עריכת השלחן ליל שב"ק בשעה 9:30

מרן רבינו שליט"א וועט טאנצן מצוה טאנצן כנהוג באלד נאכ'ן בענטשן
-מ'בעהט די אלע וואס זיגן אין די ערשטע צוויי רייעס זאלן בלייבן זיגן בשעת די מצוה טאנצן כדי יעדער זאל קענען זעהן -

חברת תהילים שב"ק בבוקר לילדי תשב"ר בשעה 8:30

תפילת שחרית בשעה 9:30

אלע זיגן וועלן אי"ה זיין אין זייער באשטימטע ארט צום דאווענען שב"ק אינדערסרי

מנחה וסעודת שלישיית 3/4 שעה אחר זמן הדה"ג

❖ **נוסיבת שבע ברכות רבתי** ❖

אצל הדינער השנתי לטובת מוסדותינו הק'
מוצש"ק באולם עטרת ח'י

לקראת שבת לבנו ותלכה

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים ע"ד מוסר והסידות נאמרים

לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו, כאשר אין עוד הזמן שתאסף המקנה הם ישראל מארבע כנפות, עכ"פ תן להם לעת עתה פרנסה ברוח ובהיתר.
(תורת שמעון)

☆
ויהי כאשר ראה יעקב את רחל, רמו לשמחת התן וכלה שהוא כמו שמדת רגל, הנה כתוב והסידותי את לב האבן, היינו הספרי"א השורה על לבות בני ישראל, ומונע הנבואה מלב בני ישראל, כנאמר ונביא לבב חכמה, שהלב נובע חכמת הנבואה, זה ויגל את האבן הוא אבן המכשול, מעל פי הבור, באר רומו על הלב שנובע נבואת חכמה. (קדושת לוי)

☆
ויהי כאשר ראה וכו' בת אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמן וכו', וישק את צאן לבן אחי אמו, הא דפרש בכל פעם אחי אמו, להורות לנו שגישה כל זאת מצד הקורבה לקיים ומבשרך אל תתעלם, ולא להראות גבורתו לחלל, כי האמין בה' אם היא בת גילו בוודאי תישאנו. (קרבן הענין)

☆
וירא ה' כי שנואה לאה וכו', ח"ו לומר כן שהצדיק שונא את אשתו, אכן נפרש, הדנה הצדיק אשר עובד השי"ת, הוא תמיד שונא את עצמו והוא מוצא בעצמו תמיד הסרונות שאינו יוצא ידי חובת העבודה להשי"ת, וזהו פירוש וירא ה' כי שנואה לאה, פירוש שלא היתה שנואה בעצמה. (קול שמחה)

☆
כי נכסף נכספת לבית אביך למה נגבת את אלהי, שהמדות הרעות ח"ו נקראים אלהים אחרים, ותיכף כשרוצה אדם לעשות מצוה וכו', תיכף לפתח המאת רובין וכאים לאדם גאות או שקר, ואל יעמוד אדם דווקא עם היצירה נגדו, רק שיגנוב דעתו בזה כמו ילמוד אדם שלא לשמח, זה נגיבת אלהים אחרים, ובתוך המצוה תיכף יעשה רצון בוראו, וזה שאמר לבן כי נכסף נכספת לבית אביך זה הקב"ה, שאנחנו נכספים לעשות רצונו יתב' למה נגבת את אלהי, כי בזה אין יכול לעמוד נגדו. (תורת חיים)

☆
הייתי ביום אכלני הרב, חורב היינו התלהבות, והשנתן לזה משיום דהי' וקרה בלילה. (אהל תורה)

בו, ר"ל על דו יש להם עליה וירידה שאם התפילה הוא כראוי הרי טוב ובאם לא נעשה כדם ירידה כמ"ל. (אילנא דהיי)

☆
והנה ה' נצב עלי ויאמר אני ה', במד' צמאה לך נפשי וכו', לפי גודל הרצון והתשוקה שיש באדם לעבודת הבורא במקום ציה בלי מים, כן יוכל אח"כ להתדבק בקדושה, בשעה שמתגלה לו קצת הארה, זה היה נחמה ליעקב אבינו ע"ה שגלה לח"ל מקום ציה, ועכ"ז כיון שזכה ע"י רב התשוקה והצמאון, להתגלות מראה זו, ואמר כן בקודש חיותיך, כמו שהיה כיב צמא, כן היה לו התדבקות במראה הזאת, לכן וישא יעקב רגליו, ודבר זה נוהג בכל פרט וגם בעולם

ויצא יעקב מבאר שבע וילך הרנה, כי הצדיקים עובדי ה' באמת מלאים חרטה ונדמה להם כאילו מתרדקים מהקדושה, משא"כ הרשעים מתהללים בלבם כי ישרים הם, וזהו ויצא יעקב מבאר שבע, מי שהוא יעקב צדיק ובבחינת עקב, נדמה לו כאילו הוא יוצא ומתחרק מבאר שבע הוא הקדושה העליונה, אבל וילך, כלומר מי שהוא מלא גאות כי הולך הוא הרנה מביא הלילה הרוץ אף. (עבודת ישראל)

☆
ויפגע במקום וכו', פי שכל תפילותיו לא היו רק על השבינה שנקראת מקום, וילן שם כי בא השמש, ר"ל בכל עת אשר בא לו השמש, והיינו הבהירות ודבקות היה עושה לינה, דהיינו לילה חושך כחשבו שאין זה מועצמי ומחמתו בא לי הבהירות כי אם הכל מאתו יתברך. (נועם אלימלך)

☆
וישכב במקום ההוא וכו', י"ל דו"ק שנים שהיה בבית עבר לא שכב רק למד, אבל בשינה לא ידע שאפשר לעבור את השינה, והכא ויפק יעקב משנתו, ויאמר אבן יש ה' במקום הזה, פי' רואה אני היום שיש ה' ג"כ בשינה, ואנכי לא ידעתי, מזה עד הנה. (אוהב ישראל)

☆
ויחלם והנה שלם מצב ארצה וכו', הדנה האדם כחשבו עצמו כאין וכאפס והוא מצב ארצה, או וראשו מוגיע השמימה, כמו דאיתא בנדר מאן הוא זעיר רב, ואמר והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, ר"ל אפי' עולם המלאכים עולים עם האדם בעברו את ה', והי' להפך הם יורדים על ידו, ואמר אח"כ והנה וכו', ר"ל אם האדם חושב עצמו כאין, או והנה ה' נצב עליו ר"ל ה' יתברך שורה עליו, כמ"ש אשכנן את דכא.

☆
והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, יתבאר עפ"י ששמעתי לפרש מה שאומרים בנותנה תוקף ומלאכים הפוזן, שלכאורה מה יראו המלאכים הלא הם לא חטאו, רק דקאי על המלאכים שנבראו מתורה ותפילה של ישראל ובאם התפלה אינה כראוי אי נעשה פגם גם בהמלאך, וזהו שנאמר מלאכי אלקים עולים ויורדים

טעם אמירת לשם יחוד - מסלק הסטרא אחרא

וירא והנה באר בשדה וכו', כי נודע מה שאמרנו ח"ל באורייתא ברא הקב"ה עלמא, והתורה נקרא באר מים חיים, ודוא עינין הכארות שחפרו האבות היינו שהמשיכו התורה שנקרא באר המשיכו לזה העולם אפילו בבחי' ארציות, וזהו וירא והנה באר בשדה, כי העולם נקרא שדה כמו שדה שצריכה לחרוש ולזרוע, כ"כ נקראים עוסקים בתורה מחצדי הקלא ויעקב מצא כבר הבאר מתוקה, והנה שלשה עזרי צאן, הם האבות שכל העולם מתנהג על ידם מן הבאר והוא ישקו וכו', משם משקין שפע וחיות לכל העולם, והאבן גדולה על פי הבאר הוא היצר הרע שאינו מניח ליכנס לתוך הבאר בחי' התורה, שמביא לו גדלות ופניית שלא זוכה ליכנס כי אם כשעושה תשובה, כמ"ש ואם אבן הוא נימות, ועל ידי התורה נתבטל שמו אבן, וזהו נאספו שמה וכו', כי נודע מה שתקנו לומר לשם יהוד קוב"ה ושכינתי' בשם כל ישראל, הוא כשמכליל את עצמו עם כל ישראל ונעשה אחדות ואו השי"ת הוא שורה באחדות, ואו לא יגורך רע כתיב, שהוא היצר הרע הנקרא רע שאינו יכול להיות שם, וזהו וגללו את האבן וכו' ונתבטל ג"כ השם השני של יצה"ר שהוא רע, ונתבטל על ידי הג"ל. (מאור עינים)

הזה, כפי רב התשוקה לה', יכול להתדבק בו ית' בעוה"ב, כפי התשוקה בימות החול ששומד בגשמיות כך זוכה אח"כ בשבת קודש מעין עולם הבא לחזות בנועם ה'.

☆
והיה ה' לי לאלקים, ר"ל בכל דרכך דעה, הן טוב הן רע, כאשר יארע לו ח"ו איזה רעה הישב כי בוודאי הוא לכפר עוניו, אך הצדיק אף על המוב, דואג שמו מנבין לו מזכותיו, וזהו והיה ה' שהוא הוי"ה מדת הרחמים, אולי הוא מדת הדין שנקרא אלקים, וצריך אני להוסיף הרבה זכיות בתמידות.

☆
ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם וכו', אחי מאין אתם פון וואנט זענט איר געווארן אזוי פארנעכט, ויאמרו מחרן אנהנו, לפי שאנו שרוים בחרון אף ר"ל במדת דכעם. (בית שמואל)

Cong. Yetev Lev
D'Satmar
Boro Park

קהל יטב לב
ד'סאטמאר
בארא פארק

בית דין הגדול • בית דין 10 עוז • בית דין 18 עוז • בית דין אברכים • בית דין בן משה • בית דין דברי יואל
Main Office: POB 190520 • Brooklyn NY • 11219 • 718-633-7140

בס"ד

ניחום אבלים

אצל

הגה"צ מורינו הגאב"ד דקהלתינו שליט"א

שיושב על פטירת אמו
הרבנית הצדיקת מ'אוהעל ע"ה

בערש"ק ובמוצש"ק
בביתו

5218 14th Ave.

בשאר הימים יושב מרן הרב שליט"א בבית הנפטרת ע"ה במאנסי

ויה"ר שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבלינו
הנהלת הקהלה

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

בשבת ישריה גן עדן וע"ז איכא המתקת הדינים

יצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, יאמר על דרך ששמעתי מפה קודש ישראל מוהר"ר זכריה מענדיל משענישוב בזה הלשון: פעם אחת הייתי אצל אדומ"ר הקדוש רשכ"ה מוה"ר אלימלך, בעת בואו מטבילת המקוה של ערב שבת קודש, והניח עצמו על מטתו, ואמר בזה הלשון: "מאן יכול למסובל ריחין דבוסמין דגן עדן, עכ"ל. נמצא על פי הדברים הללו, ש"שבת" הוא בחינת "ריח" ו"ריח" הוא "המתקת הדינים" על דרך (בראשית כו כז) וירח את בגדיו ויברכהו, ועל דרך (ויקרא א יג) אשה ריח ניחוח, וכיוצא בכמה מקומות, וזהו יוצא יעקב מבאר שבע, פירוש כשבא שבת קודש הנקרא באר שבע, אזי יוצא השם יעקב, והיינו שבשבת קודש נשלם השם יעקב, כי ז' פעמים "הוי"ה" גימטריא יעקב, אזי וילך חרנה, פירוש שהחרון אף חלף והלך לו, כי שבת הוא בחינת ריח וריח הוא המתקת הדינים כנ"ל. (אהבת שלום)

בשבת עולים כל התפילות של כל ימות השבוע

יצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, ר"ל ידוע הוא ששבת קודש נקרא באר שבע שהוא יום השביעי, וכן אז הוא עיקר הבאר שנובעים בני ישראל הקדושים בעבודתם להקב"ה באמת לבבם, כי כל ימי החול אין בהם כל כך פנאי לעבוד עבודה האמיתית מגודל טרחתם לצורכי פרנסת אנשי ביתם כל אחד כפי מדינתו, וכן כל שאר מניעות שיש בחול יותר משבת קודש כנודע, ועוד בימי החול יש התגברות הרע יותר משבת קודש וכיוצא בו, כנודע למשכיל דקדושה. וכן ביום שבת קודש יש בהירות דקדושה יותר מבימי החול, והוא כי בחול כל התפלות ישראל מתעכבים לעלת לפני הקב"ה לבחון אותם עד יום השבת, שאז מביא מלאך מט"ט הדקות רוחניות של תפלת ישראל משבת זו, וכן מכל ששת ימי המעשה, ותפלות של ימי החול עולין ונכללין ביחד עם תפלות של שבת ההוא והוא ע"י מט"ט, ואז דייקא הקב"ה שהוא בוחן לבות וכליות הוא בוחן אותם, מי ואיזה תפלה היא ראוי להיות מיכלל דמלכא כדאיתא (פרי עץ חיים) ע"ש והבן. לזה כתיב יוצא יעקב מבאר שבע, היינו במוצאי שבת קודש, שיוצא מיום שבת קודש ונכנס לימי החול שזהו וילך, אז תיכף ומיד חרנה של ימי החול שאז שכיח חרון אף יותר משבת קודש, כי בשבת הוא נייחא בכל העולמות כנודע, אעפ"כ מגודל שבירת לבבו שראא יעקב שבימי החול יש התגברות החיצונים בלי שיעור מזה ה' בא. (בן ביתי)

לענג ולקבל את השבת באכילה ושתיה

ויחלו והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, והנה נ"ל ע"ד הרמז דשבת קודש המצוה לאכול ולשתות בדבר גופניות וארציות, והארה שלה עי"ז עולה עד רום רקיע, ועד"ז פירשתי ראו כי ה' נתן לכים השבת ע"ד שאמרו חז"ל הכל מודים דבשבת נמי בענין לכים שהוא צורכי הגוף ועי"ז זוכה לקבל השבת, והנה סל"ם עם

הכולל במ"ק גימ' השבת במ"ק חוה מוצב ארצה ר"ל עיקר מצות שבת היא אכילה ושתיה מדברי הארציות וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו היינו מאכים שלויהו בימי החול עול"ם ויורד"ם בו היינו מלאכים המלוים לאדם בשבת יורדים ללותו, בו ר"ל ע"י הנהגתו, כדאיתא בגמ' אם שלחנו ערוך ומטתו מוצעת ונרו דלוק אומרים יה"ר שיהי' כן לשבת הבאה וד"ל.

בזכות שמירת שבת אדם זוכה להיות בבחי' בית אלקים

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי' בית אלקים. האב"ן הוא היציה"ר (כמ"ש והסירתי את לב האבן מבשרכם) שמת"י מצב"ה פי' שמתו לו תיקון ע"י אותיות מצב"ה במילוי (מ"ם צדי"ק ב"ת ה"א) שעולין בגימט' שב"ת, כי השומר שבת כהלכתו אפ"ל עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו (שבת ק"ח ע"ב) ומכח שמירת שבת אדם זוכה להיות בחי' ב"ת אלקי"ם כמו שדרשו חז"ל בתיקוני זוהר עה"פ ושמרו בני ישראל את השבת לדורותם, לדרתם חסר כתיב, למיתקן לה דירה נאה בליביה. (צמח צדק)

בשבת נעורר הנקודה הפנימיות

והנה באר בשדה וגו', בשם האר"י ז"ל כי שבת נקרא שדה, כדכתיב נצא השדה כי עוה"ז הוא מדבר שאין ניכר בו השגחת הש"ת, ושבת נקראת שדה הראוי לזריעה שנתעורר כח הפנימיות, נקודה חיות מהש"י ועי"ז מקבל זריעה כנ"ל.

(חידושי הרי"ם)

שבת היא כיום הכיפורים שאין רשות לשטן להטטין

ויאהב יעקב את רחל וכו' אעבדך שבע שנים וכו'. י"ל בזה כי רבקה אמרה ליעקב וישבת עמו ימים אחדים עד תשוב חמת אחיך ממך איזה אף ואיזה חמה אשר זהו שני מקטריגים אשר ירא משרע"ה מפניהם דכתוב כי יגורתי מפני האף והחמה, וזהו חשב יעאע"ה שימים אחדים הם שבת ויום הכיפורים דמצינו בפסוק ימים יצרו ולו אחד בהם, שהשטן אין לו שליטה בהם כידוע ליודעים ואם עבד אול לבן שש שלימות לא ה' לו ימים אחדים שאמרה לו אמו וה' עשו מתגבר עליו ע"כ אמר לו יעקב אעבדך שבע שנים בלי יממי אחדים דהיינו שש שנים שלך וימים אחדים שלי היינו שבת ויוה"כ שאין השטן משטין וגם שבת ידוע שמשקט אף וחימה וזהו שאמר לו אמו וישבת לשון שבייתה שבת ויו"ט, ובהו ישוב אף אחיך ממך ותנצח את עשו וזהו רמז מה שארז"ל אלו שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלו מיד עשו שירד שני דמעות על הברכות שבירך יצחק את יעקב וגם ארז"ל אין בן דוד בא אלא בבכ"י שנאמר בבכ"י יבוא וכו' וד"ק.

יעקב נשא את לאה בליל שבת

בערב שבת בהכנסת כלה היה משתה לבן לנשואי לאה שנזדווג עמה יעקב בליל שבת, וס"י לדבר, משתה גימטריא שבת גדול, וכן דבר בעתו מה טוב בגי' שבת גדול.

(כנפי יונה ג' ר"כ)

מנשים באהל תבורך

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש,
נישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב,
מריחוק מקום וקירוב לב, אל האשה החשובה המפורסמת
במעשיה הטובים, רבת פעלים לתורה ולתעודה,
ובמיוחד לטובת מוסדותינו הקדושים,

מרת מיטלמאן תחי

וויליאמסבורג יע"א

לרגל שמחתה באירוסי בנה

הבחה המו"מ בתויר"ש
כמר עזריאל נ"ו

בן ידידינו החשוב והמנוח, נערץ ונזכר ובלתי נשכח,
שה' מסור ברוח נדיבה למען מוסדותינו הקדושים

הרה"ח ר' יעקב מיטלמאן ע"ה

וצרופה ברכתנו המרובה, בהודאה וחיבה, שתזכה לרוות מיוצ"ח
תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, ותמשיך לעמוד לימין
מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת תתברך בברכאן דנפישא.

החותמים למען שמה בהוקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

לכן את י"ב שבטים ימהר לחזור עמם אל בית אביו, כדי שיהיו שלשתן רואין זא"ז ויעסקו בתורה ביחד, וככה יהא מובטח שלא תמוש התורה ממנו ומזעו ומזרע זרעו עד עולם, חייש ושבתו בשלום אל בית אביו, כדי שיהיו שלשה דורות רואין זא"ז, והיה חי לי לאלקים שלא ימצא פסול בזרעו, שלא תמוש התורה מזרעו עד עולם. (ברך משה)

☆

וייקן יעקב משנתו ויאמר אכן אכן יש חי במקום הזה. וי"ל לפימשי"כ בכני יששכר במעם הדבר דלא מהני תשובה אלא בישראל ולא באומות העולם, משום שישראל הם נקראים בנים למקום והקבי"ה להם אב, וקיי"ל אב שמחל על כבודו כבודו מחול, משא"כ לאוה"ע נקרא הקבי"ה עליהם מלך ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול עיי"ב, אכן מצינו שנחלקו רי"י ורי"מ בזה דרי"י ס"ל בזמן שאין עושין רצונו של מקום אינן קרויין בנים, ורמ"א בין כך ובין כל קרויין בנים, וחידיש בדברי יוא"ל כי אחז"ל גלוי וידוי לפני מי שאמר והיה העולם שאין דורו של ר"מ כמותו ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו מפני שלא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו, אך הרי הקבי"ה יכול לירד לסוף דעתו ופוסק אליבא דר"מ, ולכן מהני תשובה לבניי מאחר שהקבי"ה פוסק כר"מ שתמיד יש להם דין בנים ואב שמחל על כבודו כבודו מחול, ולזה כאשר הקיין יעקב משנתו, וכמו שכתב ק"ז בעצי חיים שנתעורר בתשובה ע"ד שכתב הרמב"ם עורר ישנים משנתכם, ועל כן הקדים יעקב ואמר מעם הדבר שמחני תשובה הוא מאחר שיש חי במקום הזה והשי"ת פוסק כר"מ ועיי"ב מהני תשובה.

(ביק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

השנים דמי שאינו מפסיק מתורה לאומנתו אין לו להפסיק לתפלה, אך לעת הזאת כשהלך משם לבית לבן, ובודאי מלטולי הדרך היו מעכבים בעדו מלעסוק בתורה, ועל כן באותה שעה הל עליו חובת תפילה, ולכן תיקן אז תפילת ערבית.

(עצי חיים, מכתבי הרה"ח ר' עזריאל שווארץ ז"ל ראש השוכ"ם בעיר סאטמאר)

☆

ויאמר יעקב אל לבן הבה לי אשתי את כי מלאו ימי. ונ"ל על פי מה שכתב בחת"ס הדנה כתב הרמב"ם אשרי מי שחתמו ימיו במהרה, שלכל אדם יש קצבה מה הוא צריך לתקן בתורה ובמצות, ומי שנגמר הקצבה ההוא השלים ימיו, אמנם אם יש לו בנים איז אין לו קצבה לזה, ועיי"ו והותרך חי לטובה שיתן לך מותרות חיים לטובה, בפרי בטן כדי שתוכל לפעול עליהם עיי"ב, וי"ש יעקב הבה את אשתי כי מלאו ימי, רי"ל כבר השלמתי העבודה המוטל עלי לתקן וכבר נשלמו ימי בעוה"י, ועיי"ו כתב רש"י להוליד תולדות, דלכן ניתן לו משמים מותרות חיים לטובה רק בשביל להעמיד שבטים חייש שאמרה רחל ליעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי, כי רחל הבינה שכבר השלימה את נפשה בתומ"צ, ולכן ביקשה על הבנים כי אילולי הבנים אין לה עוד שנות חיים.

☆

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה חי לי לאלקים. פירש"י שלא ימצא פסול בזרעו, וי"ל השייכות דאי בגמי כל שהוא ת"ח וכנו ת"ח וכן בנו ת"ח שוב אין התורה פוסקת מזרעו, וכתבו התוס' דזה דווקא אם שלשתן ראו זה את זה, וזאת היתה כונת יעקב אבינו שכאשר יעמיד בבית

ויצא יעקב מבאר שבע וילך הרנה, ויפגע במקום וילץ שם כי בא השמש וגו', פירש"י ויפגע לשון תפלה, ולמדנו שתקן תפלת ערבית. ויש להבין מדוע אך כשיצא מבאר שבע תיקן תפילת ערבית ולא מקודם. ונראה עפ"י הגמ' (שבת י.) רבא הואי רב המנונא דקא מאריך בצלותא, אמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, עיי"ש. ויש לדקדק למה נקרא תפלה חיי שעה, והלא גם תפלה הוא מצות עשה בתורה ואמאי נקרא חיי שעה. ויש לומר על פי דברי הגמרא (שם יא.) הברים שהיו עוסקים בתורה מפסיקים לקריאת שמע ואין מפסיקין לתפלה, אמר רבי יוחנן לא שנו אלא כגון רבי שמעון בר יוחאי וחבריו שתורתן אומנתן, אבל כגון אנו הואיל ומפסיקין תורתנו לאומנתנו כל שכן שנפסק לתפלה, עיי"ש. ואם כן מבואר דמי שמפסיק מתורתו לאומנתו, יש להפסיק מתורה כדי להתפלל, אבל מי שאינו מפסיק מתורה לאומנתו אין להפסיק לתפלה. והוא שאמרו בגמרא כיון דמאריך בצלותא מזה מוכיח שמניח חיי עולם, היינו שמפסיק מהתורה ועוסק בחיי שעה ר"ל אומנתו, ואם כן חיי שעה אינו קאי על התפלה רק על אומנתו והוא חיי שעה, דמזה מוכיח שמניח חיי עולם ועוסק בחיי שעה, דאם לא כן שאינו מפסיק מתורה לאומנתו הלא גם כן אין להפסיק מתורה לתפלה וכגון רבי שמעון בר יוחאי וחבריו דאין מפסיקין מתורה לתפלה, והא דקאמר דמאריך בצלותא, היינו שהאריך בתפלה תחלה שהפסיק אפילו מתורה לתפלה. (עיי"ו בדברינו לפרשת וישלח חיי"ב). ומעתה י"ל דיעקב אבינו כל השנים ששהה בבית שם ועבר עסק בתורה תמיד בלי הפסק כלל, ועל כן לא התפלל כל אותם

יברך את בית אהר"ן

ברגשי שמחה והוקרה, נביע בזאת השורה, ברכת מזל טוב וכל שירה, קדם ידידינו היקר האי גברא יקירא, עושה ומעשה צדקה וחסד תדירא, להגיד שבחו של אהר"ן שלא שינה, מסור לטובת כוללינו הק' ברוח נאמנה, אד"ם היקר באנשים, ראש וראשון לכל דבר שבקדשים, מלא חכמה ומדע, אוצר כל כלי חמדה, ה"ה

הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד

מה"ר אהרן מתתי' דיוטש שליט"א

מנכבדי ק"ק יטב לב בעזאב"י וויליאמסבורג יע"א

לרגל שמחתו בהכנס בנו יניק חכים
כמר משה ארי' ני"ן
לעול התורה והמצוות

ויה"ר שמשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות, מתוך תענוג ונחת, וימשיך בפעליו הכבירים לפרט ולכלל מתוך הרחבת הדעת, ובשכר זאת ברכת ה' תלוה אותו בכל עת, וכל טוב סלה.

חמכרים בקרא דאורייתא

הנהלת הכולל

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

ויצא יעקב מבאר שבע

הרה"ק ר' דוד מטאלנא זי"ע היה פעם באיזהו מקומן והרגיש שם קדושה מיוחדת, וחקר על הדבר עד שנודע לו שהבעש"ט הק' היה כאן פעם, ונכנס ר' דוד שם לביהמ"ד, והרגיש איפה המקום המדויק שהתפלל בו הבעש"ט בהיותו שם, ואז פי' הרה"ק דזהו הפי' ברש"י עה"פ ויצא יעקב מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, היינו שמשאיר רישומא דקדושה במקום שהיה שם. (אמרי קודש)

מה נורא המקום הזה

הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע בא פעם לאיזה עיר קטנה שהיה הביהמ"ד שם רעוע ונוטה לנפול, והפרוץ היה מרובה על העומד, כאשר פתח הדלת עמד ואמר "מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלוקים", וחזר על דבריו שני פעמים, העומדים סביבו הבינו כי בוודאי איזה כוונה מיוחדת יש לו לאותו צדיק בזה, אך לא ידעו הכוונה, ובעודם מתבוננים לירד לסוף דעתו פנה אליהם ואמר: אמנם מה נורא המקום הזה, ממש סכנת נפשות ליכנס בו, אין זה כי אם בית אלוקים ואין לו בעלים שיטפלו בו לתקן בדקי הבית, כי הרי כל הבתים שבעיר על תילה בנויה, ורק הביה"מ בית אלוקים מושפלת עד שאול תחתיה, ולמה, אין זה כי אם מפני שהוא בית אלוקים ולא שייך לאיזה בעל הבית מיוחד שיחוש לתקנו ולדאוג בעד צרכי בדק הבית.

(דברי מאיר)

וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה

מעשה שהיה אצל הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע בהיותו בווארשא שלח אליו הרה"ק ר' יצחק מווארקא זי"ע איש מיוחד למסור לו דבר סוד בעניני הכלל וצרכי הציבור, שהיו תמיד עוסקים יחד, והנה כאשר השליח יצא מחדר הקודש פנימה לחדר החיצון ולחון, פתח הרה"ק מקאזמיר את דלת חדרו וקרא להשליח ואמר לו: אמור לר' יצחק ווארקער "סוד סוד", דבר זה היה לתמיה לכל החסידים אשר היו נאספים שמה, ולא מצאו פתרון לכוננת הרב בחידה סתומה זו, והשתוקקו לדעת מה זה ועל מה זה, ונכנסו סגל חבורה מגדולי החסידים אל הקודש פנימה ושאלו אותו, אמר להם: הלא מצינו אצל יעקב אבינו שנאמר "וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל צאנו" ואינו מובן דלכאורה "אל צאנו" למה לי, אלא יעקב הלא קרא אותן להמתיק סוד דבר הבריחה מלבן, וכמו שאמרו חז"ל כשיועצין אין יועצין אלא בשדה כי אזנים לכותל, ודרכו של עולם שאם אדם אומר לחבירו: בא ונמתיק סוד, אין זה כבר סוד כראוי לכל השומע

זה, כי יחקרו וידרשו וימצאו סימנים לשער, לכך היה ירא יעקב, אם ישלח לקרוא לרחל וללאה אל השדה שהיא להמתקת הסוד, בוודאי יחקור לבן על זה וישים עינא פקוחה על כל מעשה יעקבולא יעלה חפצו בידו, לכך שלח יעקב לקרוא לרחל וללאה אל השדה אל צאנו היינו להתייעץ בענין צאנו, אם לגזוז צאנו או לשאר העסק שלהם, ועל ידי זה העלים הסוד ועלה בידו, לכך אמרתי להגיד להרב ר' יצחק ווארקער "סוד סוד" שגם ענין הסוד צריך להיות סוד. (אמרי שאול)

מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי

הגה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע כשהי' בלבוב באסיפה הראשונה בשנת תר"מ לעמוד בפרץ נגד "שומר ישראל" שאמרו להרוס יסודות היהדות באו אליו אנשים אחדים מהחבורה הזאת והציעו לפניו כי רק טובת ישראל הם דורשים ורוצים להנהיג תקנות טובות בהנהגת הקהל וכדומה, ואמר להם הרה"ק מצינו בתורה דלכן אמר ליעקב למה נחבאת לברוח ולא הגדת לי ואשלחך בשמחה כו' ויעקב א"ל מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי ולכאורה קשה הרי לבן אמר לו דברי אהבה וחיבה ויעקב משיב לו דברי קנטורין, אמנם נודע כי טבע הרע לשנוא את הטוב ולאהוב את הרע וכאמחז"ל לא לחנם הלך זרזיר כו' ויעקב בחיר שבאבות ידע בנפשו כי לבן דבר אליו בשפתים דולקות אהבה שחפץ לשלחו בשמחה ושירים וכדומה, ולכן שאל יעקב כמתמה מה פשעתי וחטאתי כי אתה דולק אחרי כ"כ ברשפי אש אהבה עזה כי נראה מזה שחלילה נתכלכלתי בחטא ח"ו ולכן אהבתני, גם אני תמה עליכם הרי זה כמה פניתם עורף להיהדות ושונאים אתם לנו, מה זאת חטאנו כי פתאום נהפכתם לאוהבים ומבקשי טובתינו.

ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים

פע"א כשבא הרה"ק ממאגלניצא זי"ע להרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע צוה הרה"ק מקאזמיר לבניו לשמש בסעודה של הרה"ק ממאגלניצא, ושאל אותו הרה"ק ממאגלניצא מדוע צוה לבניו שישימשו ולא צוה למשמשים והשיב כי כן נכתב בתורה, ושאל אותו היכן נאמר זה בתורה, ואמר לו דכתיב ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים פירש"י לאחיו לבניו שהיו לו אחים נגשים לצרה ולמלחמה ובפסוק ויקרא יעקב לאחיו לאכל לחם פירש"י לאוהביו שעם לבן וקשה מפני מה פירש רש"י לעיל לאחיו לבניו וכאן פירש לאוהביו וכו' ועל כרחך שלשמש ללקט אבנים ראוי להשתמש בבניו אבל לאכול לחם ראוי לאכול עם אוהביו.

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

מלאכי השרת כי בא השמש כי בא השמש אתא שימשא ואתא שימשא, וקשה למה דברו המלאכים בשני לשונות חלק בלשון הק' וחלק בלשון ארמי, וי"ל ע"פ מה שכתבו המפ"י דזה ששקעה החמה שלא בעונתה היינו קודם זמן תפלת מנחה, נמצא שיעקב לא התפלל מנחה אותו היום, והדין הוא שאם היה אונס ולא התפלל מנחה מתפלל ערבית שנים, הראשון משום ערבית והשני להשלמה למנחה, והנה כתבו המקובלים שעל כל התפילות יש מלאך מיוחד הממונה להביא לפני הכסא הכבוד ועל תפלת מנחה ממונה המלאך גבריאל, גם איתא בגמרא (ספ"ה ל"ג) השואל צרכיו בלשון ארמי אין מלאכי השרת נוקקין לו שאין הם מבינים לשון ארמי חוץ מהמלאך גבריאל שהוא למד עם יוסף במצרים ע' לשון, לכן כששקעה חמה שלא בעונתה אותו היום התפלל יעקב בתפלת ערבית שנים והמלאך הממונה על תפלת ערבית קבל את תפלת י"ח הראשונה והוא אינו מבין ארמית לכן אמר בלשון הק' כי בא השמש והתפלה השניה שהיה להשלמת מנחה קבל המלאך גבריאל והוא ידי יודע לשון ארמית לכן אמר אתא שימשא.

☆

ויקץ יעקב משנתו ויאמר אבן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי וכו'. ונל"פ בדרך דרוש נל"פ מקראי קודש אלו עפ"י דא"י בגמ' (מגילה ס"ז) גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם, ונתבאר במפורשים שזה תלוי אם אנו סוברים שעבודה עדיף מתלמוד תורה, והנה ידוע שהקב"ה "בין כתפיו שכן" היינו בחלקו של בנימין, והקשו המפ"י הלא לשכת הגזית ה' בחלק יהודה ושם היו הסנהדרין, והלא ידוע שתורה עדיפה מעבודה, וא"כ למה היתה השכינה שורה במקום המקדש שהי' מקום עבודה, היה לשכינה להיות בחלקו של יהודה שהוא מקום התורה, אולם אם נאמר שעבודה עדיפה מתלמוד תורה לא קשה קושיא זו, וממילא יתבאר מאמה"כ שאמר יעקב "אכן יש ה' במקום הזה" כלומר בחלקו של בנימין, הרי חזינן מזה שעבודה עדיפה מתלמוד תורה, וא"כ כיבוד אב ואם ג"כ עדיף מתלמוד תורה, "ואנכי לא ידעתי" שאם ידעתי לא הייתי עווב את אבי ואמי מפני לימוד התורה דהלא כיבוד אב ואם עדיפה מת"ת.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. וי"ל איתא (קדושין כ"ט) אמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה נושא אשה ואח"כ ילמוד תורה, ר' יוחנן אמר ילמוד קודם תורה ואח"כ ישא אשה, ולא פליגי הא לן (בני בב"ל) והא ליה (בני א"י), ופי' ר"ת דבני א"י שהם עשירים ואומרים להם שישא אשה ואח"כ ילמוד תורה כי יש להם ממה להתפרנס אבל בני בב"ל שהם עניים להם אומרים קודם ללמוד תורה בלי דאגת פרנסה ורק אח"כ ישא אשה, לכן יעקב כשיצא מבאר שבע ללכת לחרן והיה בידו ממון היה בדעתו כפי שאמר לו אביו ללכת מיד לחרן ולישא אשה אבל אחרי שבא אליפו ולקח כל ממונו ונשאר עני אז היה דינו ללמוד קודם ורק אח"כ לישא אשה לכן הלך קודם לבית שם ועבר ללמוד תורה, וזה שאמר רש"י "וילך חרנה", יצא ללכת לחרן, אך מכיון שאליו לקח לו הכל ונעשה עני הלך ללמוד בבית"ד של שם ועבר, אך כשיצא מבאר שבע שהי' עדיין עשיר היה בדעתו ללכת מיד לחרן.

☆

ויפגע במקום. איתא בילקוט שמעוני (בראשית כ"ח ק"י"ז) באת השכינה וא"ל יעקב בני י"ב שעות כנגד י"ב שבטים שאני נותן לך י"ב מולות ברקיע (כנגד) י"ב אבני מצבה וכשנמכר יוסף היה בוכה ומתאבל כל אותן כ"ב שנה אמר אוי לי שמא נתחייבתי שנשאתי שתי אחיות, וקשה למה דווקא אז היה חושש על איסור שתי אחיות, וי"ל עפ"י שם שאמרו חז"ל (מגילה ס"ז) גדול תלמוד תורה יותר מכבוד אב ואם שכל אותן שנים שהיה יעקב בבית עבר לא נענש משום שלמד תורה, ורק על אותן כ"ב שנים שהיה בבית לבן נענש שאבד ממנו יוסף כ"ב שנים, אך יעקב היה סבור שלא יהיה נענש על הכ"ב שנים שהיה בבית לבן ולא עסק בכבוד אור"א משום שהיה עוסק במצוה להעמיד י"ב שבטים, ונפסק בשו"ע (י"ד ר"ט י"ב) דהעוסק במצוה פטור ממצות כבוד אב ואם, אבל אחר שראה שנמכר יוסף ונענש על הכ"ב שנים, א"כ נמצא שלא היה עוסק במצוה וע"כ הטעם הוא כי השבטים נולדו מאיסור שתי אחיות ולא היו מצוה, והשתא לכן דייקא אחר מכירת יוסף אמר יעקב "אוי לי שמא נתחייבתי שנשאתי שתי אחיות".

☆

וילן שם כי בא השמש. איתא במד"ד (בראשית ס"ח) שמע קולן של

הוצאת הגליון בשבוע זו נתנדב

לעילוי נשמת האה"ח מרת **ח' דינה ב"ר אליעזר ע"ה**
נלב"ע י"ב כסלו תשס"ח לפ"ק

הנוצח ע"י בעלה ידידינו הרבני הנכבד והמפואר

הרה"ח ר' אהרן הערש בערקאוויטש שליט"א

ובניו החשובים שיחיו

מזלא טבא וגדיא יאה

בשמחה ובטוב לבב, נשגד ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם הבחור כהלכה, כלי מחזיק ברכה, למידות טובות ונעלות זכה, אשרי שלו ככה, תורה ויר"ש אצלו כרוכה, מרבה להטיב לזולתו, ועשות חסד עם אחרים כל מגמתו, כשמו הטוב כן תהילתו, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, מקבל את כ"א בסבר פנים מאיר"ם ובנהודא נפישא,

החתן כמר מאיר אייזנבערגער ניי

ומנשים באהל תבורר אמו האשה החשובה ויהללוה בשערים מעשיה

מרת אייזנבערגער תחי

לרגל שמחתו באירוסיו למז"ט ובשעט"מ

עב"ג בת האדם היקר באנשים, זכה לשמש צדיקים וקדושים, נודע לשם ולתפארה, מיקירי קרתא דשופריא

הרה"ה ישראל יוסף אייזדארפער שליט"א

יד ימינו של כ"ק הגאב"ד הרמ"א זצ"ל

וזאת ברכתינו, מעומק לבבינו, שתזכה לבנות בית נאמן בישראל, ויוסף ה' עליך רב ברכות משמי מעל מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, ברכה והצלחה בכל עת, אמן.

המברכים בלונ"ח

יצחק אייזיק ווייס ומשפ'

דוד כהן ומשפ', יואל ווייס ומשפ', יהודה ארי' ווייס ומשפ', מאיר צבי ווייס ומשפ', אהרן ווייס, ישראל יוסף ווייס

רב ברכות ושובע שמחות

בקול ששון ושמחה, אשגד בזה רב ברכה, קדם ידידי וחברי המיול"ג הבחור היקר והנעלה, מפלג בכל מידה ומעלה, תורה יר"ש וחסידות אצלו כלולה, מאיר פנים לכל אדם, חנו ממתקים וכולו מחמדים, שמו הטוב הולך לפניו, אהוב וחביב על כל יודעיו ומכיריו,

כמר מאיר אייזנבערגער ניי

לרגל שמחת אירוסיו בשעה טובה ומוצלחת

עב"ג הח' שתחי' למזל טוב

בת חותני היקר המהולל בתשבחות, רב תבונות ונעים הליכות, ישראל אשר כן אתפאר, מוכתר בכל תואר

על כל יודעיו ומכיריו אהוב ומהולל, תהילתו ושבתו בפי כל,

הרה"ה ר' ישראל יוסף אייזדארפער שליט"א

מיקירי קרתא דשופריא ת"ו

וצרופה בזה ברכתי, ותערב לפני ה' עתירת, שהזיווג יפה יעלה, וכל משאלות לבך לטובה ה' ימלא,

ואך טוב וחסד ירדפוך, כל ימי חייך, אכי"ר

כעתירת וברכת המיול"ג

שמעון דוד דאווידאוויטש

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

דיני "פנים חדשות" בשבע ברכות

לרגל השמחה הרוממה בחצרות קדשינו אמרנו להציג כאן כמה פרטי דינים בענין פנים חדשות בשבע ברכות

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

פנים חדשות בסעודה

פנים חדשות נחשב מעיקר הדין אף מי שאינו אוכל באותה בסעודה, ולכתחלה נכון שישתתף בסעודה או עכ"פ באכילת שאר דברים (נחלקו הפוסקים בזה ודעת הרמ"א ס"ו דא"צ שישתתף בסעודה וכן נקטו האחרונים, שו"ת האלף לך שלמה סי' צ"ג כתב להדר נו"ל וכן בשו"ת שה"ל ח"ה סי' ר"ב).

הפנים חדשות צריך שיהא נוכח שם בשעת אמירת הברכה, ואם היה שם בשעת הסעודה והלך קודם בטרם שהתחילו לברך, אין מברכים (הלכת מחוקק סק"א פת"ש שם ועוד), ואם הלך באמצע אמירת הברכות גומרים את כל הברכות. (פת"ש שם).

פנים חדשות שהשתתף בשמחה

מי שהשתתף בשעת החופה ושמוע ברכת נישואין אבל לא השתתף בנישואין המנהג להקל דנחשב עדיין לפנים חדשות בשאר סעודות של שבע ברכות (שו"ע שם סעי' ז' ואחרונים מחלוקת בזה, ובשו"ע פסק הדמנהג להקל בזה).

ימים שאין צריך פנים חדשות

שבת - בסעודת ליל שבת ושחרית אין צריך בהם פנים חדשות (שו"ע סעי' ח', והטעם כתבו הראשונים דאמרי במדרש מזמור שיר ליום השבת אמר הקב"ה פנים חדשות באו לכאן וכי ובשחרית גם משום דכבוד יום עדיף מכבוד לילה והוי פנים חדשות דדרך להרבות בשמחה ובמנוח בשחרית יותר ובלילה).

סעודה שלישית - נחלקו הפוסקים אי צריך פנים חדשות דס"ג אינה עיקר כל כך דיש סוברים שיוצאים בה במיני תרגימא, וי"א דאין צריך פנים חדשות ולמעשה כתב הרמ"א דנהגו להקל לברך בכל ענין או משום שרגילים לבוא מומילא פנים חדשות אומשום דרגילים לדרוש והדרשה נחשב לפנים חדשות.

דיני "פנים חדשות" בשבע ברכות

אין מברכים ברכת שבע ברכות בסעודה הנערכת לכבוד חתן וכלה, אלא אם כן ישנם באותה סעודה פנים חדשות. ולכן צריך שישתתפו בסעודת השבע ברכות אנשים שלא השתתפו באחת מהסעודות שנערכו לכבוד חתן וכלה.

והטעם דבעינן פנים חדשות האריך בזה בס' ערוך השולחן סכ"ד כ"ה ותלה הדבר במחלוקת ראשונים דלדעת הרמב"ם החיוב מוטל על כל אחד מהמשתתפים לברך את החתן וכלה שיצליחו ואגב נותנים ברכה לכבוד העם הנאספים ולהזכרת חורבן ירושלים, ואחד מברך ואחרים שומעים ועונים אמן ונחשב כאילו כל העומדים בירכו את החתן וכלה, ולכן כשיש פנים חדשות שלא שמעו עדיין הברכות הרי לא בירכו עדיין את הזוג ומחויבים לברכם, וכשאין פנים חדשות אין לברך, ולדעת שאר ראשונים הסוברים דפנים חדשות תלוי בהשתתפות בסעודה סוברים דכיון דהברכות נתקנו בימי שמחתם ועיקר השמחה הוא בעת הסעודה לכן כשיש פנים חדשות הוי שמחה חדשה ושייך לברך אבל כשאין פנים חדשות אין השמחה גדולה כ"כ ולכן אין לברך.

חשיבות "הפנים חדשות"

לכתחלה ראוי להדר להזמין פנים חדשות בני אדם שראויים להרבות הסעודה בשבילם ולא סתם בני"א מהשוק (הלכת מחוקק וב"ש בדת השו"ע סעי' ה') ואפילו לא הרבו במיוחד בשבילם אלא כיון שהדרך להרבות בשבילם הרי זה כפנים חדשות. (ח"מ וב"ש שם) והעולם מקילים בשאין להם פנים חדשות שלוקחים אחד מן השוק אפילו "ארחי פרחי" שאינם מכירים ומברכים ז' ברכות ויש שלימדו עליהם זכות (שלחן העזר סי' י"ב ס"א סק"ח, ועיי' בשיטמ"ק כתובות ז' ע"ב)

אשה וקטן - אינם נחשבים לפנים חדשות (פת"ש סק"י"ד בשם ז' וזכר לאברהם ובריטב"א ושיטמ"ק בכתובות דאשה אינה בכלל פנים חדשות כיון שאינה ראויה להימנות לעשרה)

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי אברהם דוב בן הגה"ק רבי דוד זי"ע מאווריטש

במח"ס "בת עין" יומא דהילולא י"ב כסלו (תר"א)

הגה"ק אברהם דוב מאווריטש זי"ע נולד בשנת תקנ"ה לאביו הגאון ר' דוד אויערבוך זצ"ל שהי' מגיד מישרים דעיר חמעלניק, ואצל אביו זה נתגדל, ועלה ונתעלה במעלות רמות בתורה ויראה, ויצא שמו כחריף ומפולפל וגם נתודע בעדקתו ותהלכותיו הקדושים, וסיפר הוא בעצמו שפ"א כשהי' בן ח' שנים למד פעם בהתמדה כל ליל שישי וקנתו בראותה גדול יגיעתו הכינה עבורו תבשיל משובה, כדי שישביע נפשו לאחר לילה של יגיעה עצומה, כשהגיע לביתו וראה את התבשיל אמר א"כ הי' כל יגיעי בשביל איזה מאכל, נעץ שיניו בבשרו ודם רב החל לזוב כדי לא להנות מן המאכל.

כשעוד לא הגיע לשנת העשרים כבר נקרא לכהן ברבנות על כסא אביו בחמעלניק, ובשנת תקמ"ה עם פטירת חותנו שלחו בני העיר אחריו שבווא למי' חותנו באווריטש והוא נאות להם, שם הנהיג את עדתו ארבעים שנה, בשנת תקפ"ז הוכתר כרב בעיר זיטאמיר, ולמרות שהיתה עיר ואם בישראל וקהילה גדולה וחשובה נותר שמו כרבה של אווריטש עד יום פטירתו. זו היתה לו מושבו האחרונה בחוץ לארץ ומשם נסע לארץ ישראל.

בשנת תק"ץ הגיע לארץ ישראל וקבע דירתו בעיר צפת, כבר בתחילת ביאתו התחיל להפיח רוח חיים בישוב היהודי בצפת, בני העיר צפת הכירו בימים הראשונים עם ביאתו את האור הגדול שהגיע אליהם, והם קבלוהו עליהם למנהיג של עדת החסידים, אולם היה נערץ ונקדש על כל החוגים והעדות וכולם חרדו למוצא פיו ועל פיו ישק כל דבר כי הכל ידעו אשר רוח ה' בקרב ואיש אלוקי קדוש הוא.

בחודש כסלו שנת תר"א שררה מגיפה נוראה בתוך העיר צפת, והפילה חללים רבים רח"ל, וגם הרה"ק מאווריטש נתפס במחלה זו, והתאבק כמה ימים עם החיים, והבטיח לבני העיר, כי הוא הקרבן האחרון במגיפה הזאת ואחריו לא תהי' עוד מגיפה בעיר זו, ואכן כך הוה, עם פטירתו ביום י"ב כסלו שנת תר"א בהשיבו נשמתו הוכה ליוצרו נעצרה המגיפה.

תורת ארץ ישראל

מאז ומתמיד שאף לעלות לארץ ישראל, כשבקש תלמידו רבי משולם זוסמאן להדפיס ספרו "בת עין" עוד בשבתו בויטומיר בקש ממנו לעכב את ההדפסה עד שיגיעו הכתבים לא"י וכה כותב לו "מוטב שאקח את הכתבים לארץ ישראל, כדי שיספגו את קדושתה של הארץ ויתבסמו מריחה ולאחר מכן יודפסו", ועוד כותב: "ישם הספר קראתי "בת עין" מפני שעולה כשמי אברהם דוב בער, עוד טעם מפני שהכנסתי בהכתבים קדושת ארץ ישראל, אשר "עיני ה' בה תמיד".

ויש לציין כי כשהובאו הכתבים לאחר הסתלקותו אל הרה"ק מרוזין זי"ע גם רוח קדשו הסכימה להדפיס אמרי ה' אמרות טהורות בהדגשת התנאי שידפסו דווקא בארץ הקודש ת"ז ולא להדפיסם בחו"ל, ואכן לראשונה ראה הספר אור בעיה"ק ירושלים תובכ"א בשנת תר"ז לפ"ק.

יסע אברהם הלון ונסוע

לפני עלייתו לארה"ק נסע אל צדיקי דורו להפדר מעמם, בעת היותו אצל הרה"ק מרוזין זי"ע אמר לו בטענה על מי

יעזוב את חסידיו הרבים שנתחממו לאורו, בדרכו נכנס אצל הרה"ק ר' אהרן מוויטאמיר זצ"ל בעל תולדות אהרן, ור' אהרן שכב אז חולה על ערש דוי, פנה אליו ר' אהרן ואמר לו מחלתי אנושה עד מאוד אבל אם הי' לי מים מארץ ישראל הייתי שותה אותם והייתה לי רפואה, והיות ומעלתו נוסע לארץ ישראל ועיניו ומחשבתו נתונים כבר לארץ ע"כ אבקש שיקח מלוא לוגמיו מים לפיו ויפלוט לתוך כלי ואשתה את המים ויהי לי לרפואה, וכן עשה ונתרפא ונהי' כאחד אדם, והרה"ק מאווריטש הפליאו מאוד ואמר: את רצוני זה לעלות לא"י עדיין לא גליתי לשום בריה און ער ווייטט שוין.

נסיעתו היתה רצופה פלאים, באגרתו ששלח לתלמידו כותב מעט מה שעבר עליו וז"ל: כאשר קודם נסיעתי הייתי בטשערנאביל אצל המגיד רבי מרדכי לקבל ממנו ברכת פרידה, ובקשתי שיתן לי שמירה על היס, אמר אשר ישלח לי שמירה לאדעס, וכאשר באתי לאדעס, הלכתי להגאון המפורסם רבי יעקב הלפרין ודרשתי ממנו אולי קיבל שמירה מהמגיד מטשערנאביל בשבילי, מחמת שרבי יעקב הי' ממקורביו של המגיד, והשיב שלא קבל שום דבר ועמדתי ב'

כל רכוש היהודים בצפת, ורצו להרוג את הבת עין, רק השייך נתן הרבה כסף כופר נפש שלא יחרגו אותן, והרה"ק מאוריטש ניצל אז ממש בנס, ולמרות שנוטר נקי מנכסיו ואפילו כתונת לא השאירו לו השוללים, והפשיטו את היהודים ערום, ובא איש אחד הנקרא "לייבעלע דער מיליכיגער" ואמר להבת עין בא וראה את אדם הראשון, וצעק עליו הבת עין ואמר לו: גם בשעה זו אתה עושה ליצנות, והשיב אדרבה רק בשעה זו צריכים להיות בשמחה ובוזה יהיה ישועה, וכתבו מכתב ארוך להוואלי לעכו ושמו המכתב בתוך קנה, ולקח לייביל הנ"ל הקנה עם המכתב ונסע להוואלי, ובא הוואלי ונתן כרוז להערביים הגולנים שכל מי שגזל רכוש יהודי יבא אליו ויתן לו מתנה, ובאו כל הגולנים, ואסר אותם ונתן אותם בתוך פיילים (ערבות של נחושת) עם זפת ונפט בוער ונשרפו כולם, כן יאבדו כל אויביך ה'.

סיפר ר' זלמן שהי' סופרו של הבת עין שהוא הי' רגיל לעמוד בשעת התפילה מצד הרה"ק מאוריטש ובצד השני היה עומד ר' שמואל העליר רבה של צפת, ופע"א בעת קדושת כתר כאשר צעק הרה"ק "כתר יתנו לך" והרגשתי שמחר כבר יהיה חדשות, ואכן למחרת קרא לי הרה"ק לכתוב מכתב להרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל ז"ע, וכך כתב: מעת בואי לארץ ישראל זה שלש שנים התחרטתי על בואי לכאן, שלש שנים ערלים, אבל מעתה אני מצטער על השנים הקודמות שלא באתי לכאן מכבר.

בהיותו בחוץ לארץ פגש הרה"ק מאוריטש בשד"ר שבא מארץ ישראל, וביקשו הרה"ק שיספר לו משבחי ומעלות הארץ הקדושה, וסיפר לו השד"ר גודל יקר וקדושת הארץ, ומרוב התפעלות הפליג ואמר - מה אומר ומה אדבר הלא אפילו האבנים הפשוטים המושלכים בחוצות, הם כולם אבנים טובות ומרגליות, לימים כשכבר עלה הרה"ק לארץ ישראל פגש את השד"ר ואמר לו: חפשתי את האבנים הטובות ולא מצאתי, ענה לו השד"ר: מי שענינו זכות ונקיות רואה... ונסתגר הרה"ק בחדרו ולאחר זמן יצא בשמחה ואמר להשד"ר: "אמת, מי שענינו נקיות זוכה ורואה..."

גדולים צדיקים במיתתו

אחד מאנשי שלומו ר' משה לייב שו"ב בטבריא היה מבשל בכל ראש חודש תבשיל בשר ונטלו אל רבו הק', ובהיותו גבור היה הולך רגלי מטבריא לצפת במשך כשש שעות, לאחר שנפטר ר' משה לייב נתראה בחלום הלילה לאחד מידידיו וסיפר מה שהיה עמו, שכשנטלוהו לבית דין של מעלה דנוהו שימסר למלאכי חבלה למשך זמן, וכשהגיע ראש חודש ביקש שרוצה לקיים מנהגו ללכת אצל רבו הק' ולא נתנו לו ללכת, וטען לפניהם שממיו לא החסיר סעודת ראש חודש אצל רבו, ובדקו את הדבר וכשנוכחו שאכן כך הוא, הרשו לו ללכת והמלאכים עמדו בחוץ להמתין עליו, כשביקש לצאת אמר להרה"ק שהמלאכים מחכים עליו בחוץ, ואמר לו הרה"ק שישאר עמו, וכי מי צויה עליך לצאת...

שבועות באדעס והמתנתי על השמירה ולבסוף לא הגיע, והוכרתי לנסוע כך, וביום א' שישבתי על הספינה בא אלי עני אחד ובקש ממני נדבה וראיתי בתואר פנים שלו שהוא עני הגון, ונתתי לו נדבה ב' זוזובים, ולא רצה לקבל ובקש רק רענדיל אדום והתחלתי להתנצל לפניו כאשר אני נוסע לארץ הקדושה ומעט מעות יש לי ואח"כ נעלם ממני וכן הי' ביום ב' ורציתי ליתן לו א' רובל כסף, ולא רצה ואמר רק א' רויט רענדעל הוא רוצה וכן ביום ג', וכאשר ירדתי מהספינה העני ג"כ ירד מהספינה ואמר לי אשר אין דורש ממני מעות מחמת שהגיד מטשערנאביל שלח אותו למענכם ולשמרכם על היים.

וקני צפת מספרים על נס קפיצת הדרך שהי' לו, בימים ההם נסיעה כעין זו נמשכה כמה חדשים, וכאן קרה נס להשתוממות כל הנוסעים ששה עשר יום בלבד ארכה הנסיעה, רב החובל קפץ ונשבע: מימי לא קרה לי כדבר הזה והוא יחס זאת לזכות הצדיק הקדוש שנסע עמם.

מרא דארעא דישראל

בימים ההם הי' מצבם של יהודי צפת בכי רע, מחד גיסא הי' מצבם דחוק מאוד, הם חיו על כספי חלוקה שהגיעו מחו"ל ע"י השדרים שהי' נשלחים מדי פעם אבל הקומץ לא השביע אותם ותמיד סבלו חרפת רעב, ומאידיך גיסא היו בפחד מתמיד מפני שכניהם הערבים הרוצחים שהפילו פחד אליהם, ויהודי צפת חשו תיכף עם ביאתו הרוחה בלבם, הוא עודדס וחיוקס, והגביר את מסע המשולחים והטיב בכך את מצבם.

ידידות עצומה שררה בינו לבין מנהיג עדת הפרושים ה"ה תלמידו של הגר"א זי"ע הגה"צ ר' ישראל משקלוב זי"ע בעל פאת השולחן, גם הרה"ק ר' שמואל העליר זצ"ל רבה של צפת הכיר בגדולתו וקבל מרותו ונתקשר עמו בקשרי ידידות, ר' שמואל הי' בקי בחכמת הרפואה ותמיד שלח הרה"ק מאוריטש אנשים שבאו אליו לצורך רפואה אל ר' שמואל פע"א בהגיע אליו אחד החולים ששלח הרה"ק מאוריטש, סירב ר' שמואל לרפאותו, באמרו אליו שהחליט להפסיק עסקו בחכמת הרפואה, כאשר שהוא מוכרח לעיין בספרי רפואה הכתובים בלשון לע"ז, ואותיות הלועזות מטרידות אותו בעת עמדו בתפילה, החולה הנ"ל חזר להרה"ק מאוריטש ומסר לו החלטתו של ר' שמואל, שלח הרה"ק מאוריטש אחר ר' שמואל ובקשו שימשיך ברפואתו בגלל שעי"ך נצמח רפואה וגם ישועה לאחב"י כיון שעי"ך שמרפא מפעם לפעם גם נכרים, ועי"ך כך נתקם קצת את שנאתם ליהודים, ושפך ר' שמואל את לבו עבור מחשבותיו המטרידות אותו, העביר הרה"ק מאוריטש את ידו על פניו ובוזה סלק לגמרי את מחשבותיו.

ארץ ישראל נקנית ביסורים

ביקש הרה"ק מאוריטש לישב בשלוה אך ארץ ישראל ניקנית ביסורים ורבות רעות מצאוהו, בחודש סיון שנת תקצ"ד סבלו אחב"י מרורות מפרעות הערבים שהנפלו על העיר צפת ולקחו כל היהודים והעלו אותם להשלאס (מצודת יזרפת) ובזוו

משוולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — צו — בלתי מוגה

לרגל השמחה בחצרות קדשינו בנישואי בנו של הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א
 אנו מעתיקים כאן שיחת קודש ממרן רבינו שליט"א
עם אבי הכלה הרה"ג ר' ברוך אברהם הלברשטאם שליט"א
 רב דביהמ"ד צאנזער קלויז
ואחיו הגדול הרה"ג ר' שמואל חיים שליט"א
 רב דביהמ"ד קרשאטב
 בעת נישום אבליים בישיבה בעמק הככא ע"פ אביהם זצ"ל

יום ה' פרשת ראה תשס"ח לפ"ק

ניחום אבלים אצל בני הגה"צ רבי פייוויל האלבערשטאם זצ"ל

רב דביהמ"ד קרשאטב בארא פארק

בני הגה"צ מקרשאטב: יא, כגעדענק אז ער האט געזאגט אז דער רבי האט דעמאלטס געזאגט ווען מ'איז געווען אין טורנא, אז דער רבי ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) האט געזעהן דעם שינאווער רב ביים עצי חיים'ס חתונה וואס איז געווען אין טורנא.² איז א סימן אז מ'איז אויך מיט

בני הגה"צ מבני הגה"צ מקרשאטב: מ'האט דא פונקט פריער געשמועסט פון די התקשרות פונעם טאטן אין די אמאליגע צדיקים, און פון די נסיעות אויף די מקומות הקדושים.¹ כ'מיון אז דער רבי איז געווען צוזאמען מיט איהם אויף די מקומות הקדושים.
רבינו: יא, כ'בין געווען תשל"ב, אזוי, ער איז אויך געווען דארט? כגעדענק אז ר' חיים דוד האלבערשטאם איז געווען.

2

כאותן השנים הי' שם מקום מגורי הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט ז"ל אבי הכלה, ואחיו הגדול הרה"ק משינאווא ז"ל בא אז להשתתף בשמחת הנישואין ונתכבד בסידור קידושין.

ועי' בס' בוצינא קדישא ששמע מפ"ק מרן רבינו ז"ל שרק חלק קטן מהמשתתפים זכו לשמוע את הברכות בסידור הקידושין, כי מחמת תשות כח של הרה"ק משינאווא בשנתו האחרונה הקימו כמה חופות בתוך רחובות העיר בכדי שהציבור לא ידעו מתחילה היכן מקום עריבת החופה, ובסוף עשו את החופה אצל מקום האכסניא, אבל רבינו ז"ל זכה להשתתף בחופת אחיו, כי מחמת היותו רך בשנים ועייפותו מטלטול הדרך, נתיחו אותו לנוח בתוך החדר שהי' מוכן לכבוד הרה"ק משינאווא, ובאישון לילה כאשר בא הרה"ק משינאווא לערוך את החופה, זכה רבינו להשתתף ולשמוע מפ"ק ברכות סידור הקידושין, עי"ש. וכידוע שהרה"ק בהן אז את רבינו בסוגיא 'שיקול הדעת'.

1

בערך בשנת תש"ל התחילו כמה עסקנים לסדר נסיעות למקומות הק' באיראפע, אחר הפסקה של הרבה שנים מעת המלחמה, ומתחילה היה נקבע נסיעה גדולה על יום כ"ה ניסן וימא דהילולא של מרן הגה"ק בעל דברי חיים זי"ע ומשם המשיכו לפקוד עוד קברי צדיקים באיראפע, והגה"צ רבי פייוויל מקרשאטב ז"ל היה מראשי העסקנים הנלהבים בנסיעות אלו, ואחר כמה שנים נתעורר הרה"ג ר' זאב מוריני ז"ל לאב"ד לאדזש בפולין, שבחודש ניסן לא נסעו בפולין על קברים רק על קבר של יארצייט בו ביו, ומאז נקבע עיקר הנסיעה ליום כ"א אדר וימא דהילולא של הרה"ק בעל נעום אלימלך זי"ע.

איו ער טאקע געגאנגען צום רבי'ן, און ער האט פארברענגט א שמועס, און ס'איז געווען זייער פיין, נאכדעם האט איהם דער רבי געפרעגט 'אויף וואס פארט איר?', האט ער געזאגט אז ער פארט בויען א שטעטל, דער סדר איז דעמאלטס געווען אז זיי פלעגן געבן דעם באדן [שטח] בחינם, און א הויך דעם האבן זיי געגעבן א הלואה אויף א קליינעם פראצענט, און ווען מ'האט פארקויפט האט מען צוריק געגעבן, אזוי האט דער באבובער רב דערציילט פאר'ן רבי'ן. האט איהם דער רבי געפרעגט וואס טוהט איר וועגן רבית, האט ער געזאגט 'מימאכט דאך א היתר עיסקא, האט דער רבי געזאגט, 'אה, זיי זענען נישט צייט לדינא, און במילא איז דאס גארנישט'. שפעטער ווען ער איז געפארן קיין ארץ ישראל, און ער איז געווען מיט די חברה דורכקומען אויפן לאט, האט ער באקומען א קאנטראקט, און דארטן איז געשטאנען אז די באדן באקומט מען און מ'צאלט א קליינע פראצענט, איז געגאנגען דער באבובער רב און האט דאס אויסגעשטראכן, פרעגן זיי, מאי האי? האט דער באבובער רב געזאגט אז ער איז געווען ביים סאטמאר רב און ער האט איהם געזאגט אז ס'איז נישט גלייך, האבן זיי איהם געזאגט אז דער און יענער – כ'קען נישט זאגן ברבים די נעמען – אלע האבן גענומען, זאגט ער זיי 'הערטס מיך צו, כ'בין געווען ביים סאטמארער רבי'ן און ער האט אזוי געזאגט, איך נעם נישט', איז געווארן צווישן זיי א גאנצער ויכוח און זיי האבן געזאגט אז זיי דארפן זיך אנטשולדיגן זיי מוזן דאס איבער שמועסן, שפעטער מיט צען מינוט זענען זיי צוריק געקומען, און זיי האבן געזאגט אז זיי זענען מסכים אזוי ווי ער האט זיי געזאגט.

וחרזו לדבר מענין נסיעות לקברי צדיקים בחודש ניסן

בני הגה"צ מקרשאנוב: כ'געדענקט ווען דער לאדזשער האט אנגעהויבן צו פארפירן אקעגן די נסיעות...

רבינו: יא, דער קב הישר...³

3

כתב בקב הישר (פרק כ"ה) אין המנהג בניסן לילך על בית החיים להתפלל על הקברים ולומר תחנונים כמו בשאר ימים, כי חודש ניסן הוא כולו קודש.

געפארן, און דער רבי האט דאס דעמאלטס פאר זיי נאכגעזאגט.

רבינו: כ'געדענקט די מעשה, אבער כ'האב נישט געדענקט אז ענקער פאטער איז אויך געווען.

די נסיעה איז געווען אויף כ"ה ניסן דעם צאנזער רב'ס יארצייט.

בני הגה"צ מקרשאנוב: ער פלעגט אלע מאל פארן כ"ה ניסן, און דעמאלטס האט דער לאדזשער רב אנגעהויבן צו פארפירן אקעגן דעם.

רבינו: דאס איז שוין געווען נאכדעם, אבער די ערשטע נסיעות איז יא געווען אויף דער צאנזער יארצייט.

בני הגה"צ מקרשאנוב: כ'געדענקט נאך אז ווען אונזער טאטע איז דאס ערשטע מאל געפארן, איז ער געגאנגען מיט א קוויטל צום רבי'ן ז"ל, און ס'איז געווען אזא דבר חדש דאס פארן, אז אפילו ס'האט געווארט א גרויסער עולם האט מען איהם געשריבן דאס קוויטל שנעל.

רבינו: דער טשענסקאוויטצער רב רבי אהרן (ה"ה הגה"צ ר' אהרן טייטלבוים ז"ל בן הגה"צ הישיב ר' יושע חיים מ"ב אבד"ק טשענסקאוויץ) איז אויך געווען אויף די נסיעה.

בני הגה"צ מקרשאנוב: אז דער רבי האט דערמאנט דעם רבי אהרן טשענסקאוויטצער וויל איך דערציילן א נייע זאך, נעכטן (יום כ"ז אב) איז דאך געווען דעם רבינ'ס יארצייט – דער טאטע האט זייער ליב געהאט צו הערן א נייע זאך פון רבי'ן ז"ל – וויל איך דערציילן פאר'ן רבי'ן א נייע זאך, ווען ער איז דא געווען מיט יארן צוריק האב איך איבער געפרעגט די מעשה פון זיינס א איידעם, האט ער דערציילט אז ווען דער באבובער רב (האדמו"ר רבי שלמה ז"ל) איז געפארן קיין ארץ ישראל אויפשטעלן די שטעטל (קרית באבוב בעיר בת ים), האט ער געזאגט פאר רבי אהרן טשענסקאוויטצער וואס האט דעמאלטס געהאט א פאסטן אין באבוב, ער איז דאך געווען א קרוב, האט ער איהם געזאגט אז ער וויל פראכירן גיין צום רבי'ן (מון רבינו בעל דברי יואל ז"ל) זיך געזעגענען, האט ער געזאגט פאר'ן באבובער רב אז ווייל ער וויל פארן קיין ארץ ישראל עפענען א נייעם שטעטל, ס'איז עפעס נישט אזוי... וועגן דעם דארף מען נישט גיין צום סאטמאר רב, האט דער באבובער רב געזאגט, 'ניין, איך וויל יא גיין'.

רבינו: דעמאלטס (בשנת תשל"ב) איז געווען א גאנצער באם מיט מענטשן.

בני הגה"צ מקרשאנרב: כ'ויל נאך עפעס דערציילן וואס איז נישט ידוע, דא ביי מיין טאטן אין שטוב האט געוואוינט א איד ער הייסט ר' יוסף גליקמאן, א גאליציאנער איד, א גרויסער רבי'שער אייניקל, האט ער מיר פארציילט אז ער האט געהאט א ידיד וואס האט געהייסן שפירא און ס'איז געווען אין די בראשית יארן פון אמעריקא, און דער איד האט אביסל געצויגן צו מזרח, דאס ווייב איז איהם נישט געוונט געווען און זי האט געדארפט האבן א שווערע אפאראציע, און ער האט נישט געוואוסט אין יענע צייטן צי זי זאל אדורך גיין די אפאראציע, און אויך האט ער נישט געהאט קיין געלט, האט ער איהם געזאגט ער זאל גיין צום סאטמאר רב, זאגט ער זאל איך דען גיין צום סאטמאר רב? אבער כ'האב איהם געזאגט אז ביים סאטמאר רב איז דאס צוויי זאכן (דבעת שבה אליו אדם הנצרך לישועה אינט מביטעל השבנות).

איז ער טאקע געקומען מיט א קוויטל, און דער רבי האט איהם צוגערעדט מזאל יא אפערירן, און דער רבי האט איהם געגעבן געלט, און נאכדעם האט ער געגעבן נאך צוויי מאל געלט, און ווען ער איז שוין געווען ביי די טוהר רופט איהם דער רבי צוריק, און זאגט 'איר הייסט דאך שפירא, זענט איר דאך מסתמא א קרוב מיט די רביצין, אויב אזוי זאלט איר וויסן אז זי האט א עקסטרע קאסע פאר די מיני צדקות, זאלט איר גיין צו איהר, אבער איר זאלט נישט זאגן אז איר זענט שוין ביי מיר געווען..."

דאס האט געהייסן צדקה אין צאנז...

רבינו: אין צאנז ביים דברי חיים אין שטוב איז געווען א משרתת א אדיש מיידל, זי האט געארבעט און באקומען אביסל געלט, האט זיך געמאכט א געלט סכסוך מיט די רביצין, איז די רביצין אריין צום דברי חיים און זיך באקלאגט אויף דעם געלט סכסוך, האט ער געזאגט 'נז, יש דין בישראל, מזאל גיין צו דין תורה מיט איהר, האט זי געזאגט, גוט, זאגט דער דברי חיים פאר די רביצין, זי זאל איהם זאגן ווען ס'איז די דין תורה, און זי איז שפעטער אריינגעקומען זאגן אז זי איז געווען ביים שטאט'ס דין, און

בני הגה"צ מקרשאנרב: וואלט דאך אויסגעקומען אז מ'וועט נישט פארן קיין צאנז, ווייל דער עולם וויל דאך זיין אין נאך פלעצער.

און דער לאדזשער איז געגאנגען צום רבי'ן ז"ל און געזאגט אז אזוי האט מען זיך געפירט אינדערהיים, אבער אונזער טאטע האט גערעדט מיטן רבי'נס פאטער (מיר רבינו בעל ברך משה ז"ל) און מיטן וואוידיסלאווער רב און מיט אלע רבנים, און אלע האבן געזאגט אז ביי קברי צדיקים גייט דאס נישט אן, אבער ער האט געזאגט אז אזוי האט מען זיך געפירט אינדערהיים, עד כדי כך אז ווען מענטשן זענען געקומען פרגען דעם רבי'ן ז"ל האט ער מסכים געווען נישט ארום צופארן אין הודש ניסן.

אמאל איז די רביצין געפארן קיין סיגוט, עס איז געווען דעם רבי'נס מוטער'ס יארצייט ז' ניסן, האט דער רבי געזאגט פאר די רביצין, אז דו גייסט זאלסטו גיין נאר צו די מאמע, און צום טאטן נישט צוגיין.

און פאר אונזער טאטן האט דאס זייער שטארק געהארט, און דער רבי ז"ל האט געזעהן אז ס'אהרט איהם זייער שטארק, האט ער איהם געזאגט זארג דיך נישט, א ציבור וועט אייביג זיין אין צאנז ביים יארצייט'.

רבינו: היי יאר איז מען אויך געפארן אויף צאנז, מיין שוואגער רבי בעריש (כ"ק הגה"צ אב"ד דקהלתינו כנרא פארק שליט"א) איידעמער זענען אויך געפארן אויף צאנז.

בני הגה"צ מקרשאנרב: פון אמעריקא איז אמאל שווער געווען.

א' הנרכיבים: און ווען ס'איז נאך דא א שבת אינמיטן.

רבינו: ס'איז זייער שווער.

בני הגה"צ מקרשאנרב: ס'האט היינט אנגערופן הרב ר' לייבל סטעמפל (נכד כ"ק אדמו"ר בעל קדושת ציון ז"ל הי"ד) פון לאנדאן, און דערציילט, אז איינמאל איז געפאלן אזוי כ"ה ניסן אז פון אמעריקא האט מען נישט געקענט פארן, האט דער טאטע איהם אנגערופן ווי אזוי קען זיין אז א צאנזער אייניקל זאל נישט זיין כ"ה ניסן ביים דברי חיים, האט ער דערציילט אז ער איז געפארן, און עד היום פארט ער קיין צאנז, און דאס איז צו פארדאנקען פאר אונזער טאטן, ער האט דאס געמיינט מיט א ערליכקייט.

דיך נישט מטריח זיין מיט צו קומען, זאגט דער דברי חיים
 'איך גיי דען פאר דיר?!, איך גיי וועגן די משרתת, זי איז
 דאך א ארים אידיש קינד ווער וועט דען מענהען פאר
 איהר.

וקם רבינו ואמר: המקום ינחם אתכם בתוך אבלי ציון
 וירושלים, נישט וויסן פון קיין צער, נאר תמיד מיט שמחה.

זי האט געמוזט איינצאלן געלט, און מ'האט באשטומט אז
 היינט פארנאכטס וועט זיין די דין תורה, פאר ווען זי איז
 געגאנגען צו די דין תורה, איז זי אריינגעגאנגען צום דברי
 חיים און געזאגט אז זי גייט צום דין תורה, זאגט ער, גיב
 מיר די רעזשוואלקע, כ'זויל מיט גיין, זאגט די רביצין,
 כ'קען אליינס גיין, כ'זוייס וואס איך האב צו זאגן, דארפסט

יום ג' פרשת חיי שרה תש"ע לפ"ק

ניחום אבלים אצל הגה"צ רבי יצחק דוד פריעדמאן שליט"א

ראש כולל פאפא - ומח"ס יד כהן

הגרי"ד: כ'האב געהערט נאכזאגן אז דער טאטע האט
 אמאל געזאגט - שוין סוף ימיו, א יאר צוויי פאר זיין
 הסתלקות - אז דער בעלזער רב (הרה"ק מהרי"ד ז"ל) איז דאך
 געווען זיין סנדק, האט ער זיכער אנגעוואונטשן ביי די
 מעודה אריכות ימים ושנים אזוי ווי מ'וואונטשט, און ס'קען
 זיין אז די ברכה פון אריכות ימים האט ער באקומען
 דעמאלטס.

רבינו: דער טאטע האט זיך געהאלטן א שטארקער
 בעלזער חסיד.

הגרי"ד: ער איז געווען אין פעסט (אצל הרה"ק מהרי"ד ז"ל), און
 דער רבי ז"ל דער דברי יואל איז אויך געווען דארטן.

ונסתובבה השיחה אודות שהותו יחד עם רבינו בעל ברך משה
 ז"ל בתוך מהנות החסד

הגרי"ד: אונז זענען מיר געווען בחורים'לעך, און אונז
 האבן מיר דארטן געארבעט דריי חדשים, ער האט מיר
 גערופן אה לצרה, ער האט מיר געקענט, און ער האט
 גערעדט דערפון.⁴

כ'בין אמאל געווען ביים טאטן ביי חנוכה ליכט צינדן, און
 נאכ'ן צינדן איז ער צוריק געגאנגען צום טיש (לאמירת דברי

הגרי"ד: ס'איז דא א מכתב פונעם רבי'ן ז"ל (מרן רבינו בעל
 דברי יואל ז"ל) - ס'איז געדרוקט אין די מכתבים - א מזל טוב
 פאר אונז אויף די חתונה, מיין שווער (הרה"ח ר' שלמה גפן ע"ה)
 איז געווען פון די ערשטע תלמידים אין ארשיווא.

ודיברו מפטירת זונתו הרבנית ע"ה בעת שהגרי"ד חי

באנטווערפן על שמחת נישואין של נכד בנם

רבינו: רבי געציל (הגאון הגדול דומ"ץ קרית יואל שליט"א, ה'תן
 הגרי"ד) האט מיר געזאגט אז ער פארט צו די חתונה.

הגרי"ד: געווענליך וואונטשט מען אן ביי א שמחה מ'זאל
 זעהן נחת פון די קינדער און אייניקלעך און אור אייניקלעך,
 זי האט נאך זוכה געווען צו דערלעבן א אור אייניקלים
 חופה, זי איז שוין אבער געווען אין שפיטאל.

רבינו: אין דעם טאג וואס דער טאטע ז"ל איז אוועק, איז
 איהם דעמאלטס געבוירן געווארן א אור אייניקל (אצל הרב
 יואל גלאנץ שליט"א, נכד מרן רבינו שליט"א).

הגרי"ד: ס'איז געווען פלא והפלא.

ס'זעהט זיך אויס אז מ'האט דעם טאטן אנגעוואונטשן ביי
 זיינע שמחות בני שלשים ובני רבעים, האט ער זוכה געווען
 צו א אור אייניקל.

דער זיידע דער עצי חיים איז דאך נפטר געווארן ביי די זיבן
 און פערציג יאר.

רבינו: זעקס און פערציג יאר.

הגרי"ד: און דער טאטע האט יא ב"ה דערלעבט די זקנה.

רבינו: אינטערסאנט דער טאטע ז"ל האט מיר אמאל
 פארציילט, אז אמאל איז אויסגעקומען אז דער פעטער ז"ל
 האט גערעדט וועגן דעם, האט ער געזאגט 'די מושפחה
 האט לאנג געלעבט, ס'איז א פלא.

4

עי' בס' ומשה היה רועה (ה"ג עמ' מ"ה) מה שסיפר הגאון הנ"ל מעת
 שהותו עם רבינו במהנות ההסגר, ששם היתה עבודתם לשאת קורות
 גדולים ממקום למקום ולחתום עליהם בחותם, ומכיון שהקורות היו
 כבידות שדרו הרשעים שבו אנשים הרימו את הקורות, והשלישי היה
 החותם, ומכיון שעבודת החתימה היתה עבודה קלה, השתדלו ידידי
 רבינו ז"ל שרבינו יהי החותם, אולם בהגיע יום שב"ק לא רצה רבינו
 להמשיך בעבודה זו בכדי שלא יכשל באיסור דאורייתא דמלאכת
 חותם, ושלטול מוקצה הוא רק איסור דרבנן כשמטלטלים בכרמלית.

דארטן, און האט געוואלט קומען צום פרייטיג צונאכט'ס מיש פון בעלזער רב וואס איז אויך געווען דארטן, האט ער געשיקט א שליח פּרעגן ווען ער קומט אריין צום מיש, האט ער געזאגט אז דער עצי חיים זאל קומען צו איהם פאר'ן גיין צום מיש, איז פאר'ן גיין צום מיש איז ער אריין צום בעלזער רב אין שטוב, האט איהם דער בעלזער רב געפרעגט ווער זעצט אויס די מענטשן ביי איהם ביים מיש, האט ער געזאגט אז ער זעצט נישט אויס דעם עולם, אבער דער בעלזער רב פלעגט יא אויסזעצן און איינטיילן ווי אזוי מ'זאל זיצן, האט דער בעלזער רב געזאגט 'איך בין אייך מקנא, אונגארישע אידן זענען בעלי דרך ארץ, ס'וועט זיך נישט אראפ זעצן א עם הארץ פאר א תלמיד חכם, אבער ביי מיר, אויב כ'וועל נישט אליין אויסזעצן וועט זיך זעצן א עם הארץ פריער, און איך קען נישט זיצן אזוי'.

דער בעלזער רב האט ביים מיש אראפ געזעצט דעם זיידן נעבן זיך, און ער האט דעמאלטס מיט געגעסן מיט איהם, און האט איהם געפרעגט ווער שמעלט ביי ענק וויין, האט דער עצי חיים געוויזן אויף רבי אשר גבאי, האט דער בעלזער רב געזאגט אז די וויאך זאל ער שמעלן וויין, און ער האט אויך גענומען די שיריים און האט זיי אויסגעמישט, און אזוי האט דאס דער בעלזער רב אויסגעטיילט.

הגרי"ד: כ'האב אמאל געזעהן ביים בעלזער רב (הרה"ק מהר"א ז"ל) אין ירושלים, ווען רבי אלימלך אשכנזי (הגה"צ גאב"ד מעלבאך שליט"א) איז געווען דארט, און זיין טאטע רבי סענדער איז אויך געווען דארט, און רבי אלימלך איז געזיצן אויף די רעכטע זייט, לאמיר זאגן דער פינעפטער, און זיין טאטע איז געזיצן אויף די אנדערע זייט. אין בעלזא פלעגט מען טיילן שיריים קודם פאר די רבנים אויף די רעכטע זייט, און ווען דער בעלזער רב האט געטיילט פאר די רעכטע זייט און מאיז שוין אנגעקומען צו רבי אלימלך, האט דאס דער בעלזער רב צוריק געבעטן, און האט אנגעהויבן צו טיילן אויף די אנדערע זייט וואו זיין טאטע איז געזיצן, האט מען געזאגט אז דער בעלזער רב האט נישט געוואלט ווייטער געבן אויף די רעכטע זייט וועגן 'כיבוד אבי', ער האט נישט געוואלט אז א זעהן זאל באקומען פאר זיין טאטן.

רקם רבינו ואמר המקום ינחם וכו'

תורה, און ס'זענען געזיצן דארט שיינע אידן, און האט זיך אפגעשמעלט ביי מיר, און געזאגט 'דו ביזסט דאך א אה לצרה' און האט מיר געגעבן די האנט.

וחזרו ליבר מהבית מילה של רבינו בעל ברך משה ז"ל

הגרי"ד: דער בעלזער רב האט געהייסן אנטוהן שטריימל פאר אלע יושבים.

רבינו: דער בעלזער רב האט געהייסן אנטוהן שטריימל פאר זיינע קינדער, אלס טשערנאבלער אייניקלעך.⁵

הגרי"ד: יא, דער בעלזער רב איז דאך געווען א איידעם אין טשערנאביל.⁶

אינדערהיים האב איך געהערט דערצילן אז איינמאל איז אריינגעקומען צו רבי שלום אליעזר - כ'האב איהם גוט געקענט, ער האט מיר געבענטשט - די רביצין, און ער האט איהר געוואלט אביסל אנטערהייבן, האט ער איהר געזאגט 'איך בין דעם צאנזער רבי'ס א קינד, אבער דו ביזסט אויך א טשערנאבלער אייניקל, דעם תניאים אייניקל,⁷ רבי זושא'ס אייניקל.⁸

רבינו: דעמאלטס ווען דער טאטע איז געבוירן געווארן אין ראצפערט, איז דער זיידע דער עצי חיים געווען

5

כי מרן העצי חיים זי"ע היה התנו של הרה"ק רבי שלום אליעזר'ל מראצפערט זי"ע, התן גיסו הרה"ק רבי מרדכי דוב מהארנאסטייפעל זי"ע, בן הרה"ק רבי משולם זושא מטאלמאש זי"ע, התן הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס זי"ע, בן הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע - וגם בני הרה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע היו נכדי הרה"ק מטשערנאביל.

6

הרבנית של מהר"ד היתה בת הרה"ק רבי ישעי משולם זושא זי"ע בן הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע, בן הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע.

7

כי אביה הגה"ק מהארנאסטייפעל זי"ע הי' בנו של הגה"ק רבי משולם זושא מטאלמאש זי"ע התן הגה"ק מטשערקאס זי"ע, בן הגה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע והתן הגה"ק רבי דוב בער מליבאוויטש זי"ע בן הגה"ק בעל התניא זי"ע.

8

הגה"ק מהארנאסטייפעל זי"ע היה נכד בן אהר בן מהר"ק הרבי ר' זושא זי"ע, כי אביו הגה"ק רבי משולם זושא מטאלמאש זי"ע הי' בנו של הגה"ק רבי יחיאל מיכל מקורימא זי"ע, בן הגה"ק רבי הערש מענדל זי"ע בן הגה"ק הרבי ר' זושא זי"ע.

דברות קודש מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין שב"ק פרשת תולדות - בקרית יואל יע"א

ידי זה יוכל לבא לידי רוחניות, והיינו דכתיב ביום עשות הוי"ה אלהים, מדת הרחמים מצורף למדת הדין, ארץ ושמים, ארץ תחלה, היינו שיהיה שפע גדול בעניני גשמי, ויזכו בני ישראל לפרנסה בריוח ובניקל, ואח"כ שמים, יהיה השפעה גדולה בעניני רוחני, ויוכלו לעסוק בתורה ובמצות בהרחבת הדעת, וע"ד שפירש הרה"ק מראפשיץ זלה"ה (הובא באור ישע לשבת) אמרינו (בזמירות ליום שב"ק) בחמרא טבא דבי תחדי נפשא, שאם יש לו לאדם חומר טוב, אז בי תחדי נפשא, גם הנפש הרוחני חדי בזה, עכ"ל. וכשיהיה לבני ישראל בריאות הגוף, בני חיי ומזוני, יהיה להם הרחבת הדעת לעסוק בתורה ובתפלה, ובאותו שפע יעבדו את השי"ת ויקיימו מצוות ומעש"ט.

והנה במס' ראש השנה (דף יא.) פליגי רבי אליעזר ורבי יהושע, רבי אליעזר סבר בתשרי נברא העולם, ורבי יהושע ס"ל בניסן נברא העולם, וכתבו התוס' (שם כז. ד"ה כמאן) על מה שישד רבי אליעזר הקליר בגשם דשמיני עצרת כרבי אליעזר דאמר בתשרי נברא העולם ובשל פסח יסד כרבי יהושע, אומר רבינו תם דאלו ואלו דברי אלהים חיים, ואיסא למימר דבתשרי עלה במחשבה לבראות ולא נברא עד ניסן, עכ"ל. וכן כתב האריז"ל (פרע"ח שער השופר פ"ה) שזה שאומרים בראש השנה היום הרת עולם, דבתשרי היה בחינת הריזון, ובניסן היה בחינת לידה, דאז נברא העולם במעשה, עכד"ק. ובספרי הקודש (אגרא דכלה בראשית) כתבו כי מטעם זה תשרי הן ימי דק ויומי דניסן הם רחמים, כי במחשבה עלה לברוא במדת הדין, וזה היה בתשרי, מה שאין כן במעשה היה ברחמים, וזה היה בניסן, ע"ש. ולפי האמור נמצא כי בתשרי הן ימי הדין, על כן צריך להקדים הבקשה לצורך גבוה ואחר זה מותר להתפלל על צרכי גשמי, אמנם בניסן שהן ימי הרחמים, יכולים להקדים הבקשה לצרכי שמים קודם לצרכי גשמי.

ועל פי זה יש לומר רמז נאה בענין צירוף שמות חדשים אלו ניסן ותשרי, שגילה לנו האריז"ל (משנת חסידים ניסן פ"א ס"א) דצירוף שם הוי"ה של חודש ניסן הוא ביושר יקו"ק יוצא מן הפסוק (תהלים צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ, והצירוף של חודש תשרי הוא וק"ק סופי תיבות הפסוק (בראשית יב טו) ויראו אותה שרי פרעה. ביאור

ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש, ובפשטות הם כולם ברכות גשמיים ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, ודקדק לומר ור"ב דגן, שיהיה פרנסה בשפע רב. אך במדרש רבה (פס"ו ס"ג) דרשוהו על עניני רוחני, מטל השמים, זו מקרא, ומשמני הארץ זו משנה, דגן זו תלמוד, ותירוש זו אגדה, ולפי המדרש ברכת ור"ב דגן, שייכו ללמוד הרבה גמרא ותוספות, וברכת יצחק אבינו כוללת בתוכו הן ברכה בגשמיות והן ברכה ברוחניות.

ויתבאר בהקדם מה שנתווכחו רבותינו קדושי עליין נוחי ארץ נב"מ הרה"ק המגיד מקאזניץ זלה"ה והרה"ק הרבי מלובלין זלה"ה בענין התפלה, שהמגיד מקאזניץ אמר שבתחלה צריך האדם לבקש מהשי"ת על רוחניות ואח"כ יבקש על גשמיות, והרבי מלובלין אמר להיפוך שבתחלה יבקש על גשמיות ועל ידי זה יוכל לבא לידי רוחניות, כי לא יוכל אדם לבא לידי רוחניות אם לא יהיה קודם גשמיות כמובן. ועל פי זה מתאמרא משמיה דהרה"ק המגיד מטריסק זלה"ה (הובא בילקוט מאורי אור לשבועות) על פלוגתת בית שמאי ובית הלל (תגיגה יב) דבית שמאי אומרים שמים נבראו תחלה, ובית הלל אומרים ארץ נבראת תחלה. הכוונה דבית שמאי ס"ל שבתחלה צריך האדם לבקש על רוחניות, ואחר כך יתפלל על הארץ היינו גשמיות, ובית הלל ס"ל ארץ נבראת תחלה, שצריך האדם לבקש מתחלה על גשמיות וממילא יבא על ידי זה גם לרוחניות, כי על ידי גשמיות יכולים לבא לידי רוחניות, עכ"ל.

ויל"פ בזה מה שכתב רשיז"ל (ר"פ בראשית) בתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. והכוונה כי מתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, שיהיה בראשית את השמים, היינו עניני רוחני, ואח"כ את הארץ עניני גשמי, וכשיטת המגיד מקאזניץ שבתחלה יבקש מהשי"ת על רוחניות ואח"כ יבקש על גשמיות, אך ראה שאין העולם מתקיים, כי זעירין אינן שיכולים להתנהג בדרך זה, על כן הקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, כשיטת הרבי מלובלין שבתחלה יבקש על גשמיות ועל

כפשוטו בברכה בגשמיות, שקודם יזכו בני ישראל לשפע גדול בהרחבת הדעת ויהיה השפעות טובות בכל עניני גשמי. והנה צרכי עמך ישראל מרובים, וזקוקים לפרנסה ושפע טובה, ויתן ויחזור ויתן, שאח"כ יהיה השפעה ברוחניות, מטל השמים זו מקרא, ומשמני הארץ זו משנה, ואם לא יהיה לבני ישראל דאגת הפרנסה, יהיה להם דעת צלולה לעסוק במקרא משנה גמרא ואגדה, ויצחק אבינו כבש דרך זה לבניו אחריו והכריע שמתחלה ישפיע הקב"ה עניני גשמי ואח"כ עניני רוחני, וברכה זו ברח"ק יצחק אבינו את בניו עד סוף כל הדורות, ואל הברכות הללו עיני בני ישראל צופיות, שיפתח ה' את אוצרו הטוב, שלא יצטרכו להתייגע כל כך על הפרנסה.

ועל פי זה יל"פ הפייטן, צמאה נפשי אל הוי"ה היינו שם הוי"ה ביושר שהאותיות י"ה הן תחילה, ולכן ימלא שובע אסמי, להקשפיע לי צרכי גשמיות תחילה, אל ההרים אשא עיני, אל תקרי ההרים אלא ההורים, מה שאמר יצחק אבינו כריח שדה אשר ברכו הוי"ה, כהלל ולא כשמאי, שבה הכריע יצחק אבינו כבית הלל דארץ נבראת תחילה. ויש להוסיף בדרך צחות לפרש הכתוב תקעו בחודש שופר בכסא ליום חגיגו כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, כי אמרו חז"ל (ביצה טז.) חק לישראל דמוזני, והפסוק הקדים צרכי גשמי תחילה, כי חק לישראל הוא, ואחר זה אמר משפט לאלקי יעקב, דהיינו צרכי רוחני, ולכאורה הא צירוף שם החודש של תשרי הוא אותיות ו"ה תחילה, לזה אמר תקעו בחודש שופר, ודרשו חז"ל (ר"ה ה:) שהחודש נתכסה, והיינו שאין לכוין צירוף שם החודש באותו יום, ואם כן יכול להתפלל על צרכי גשמי מקודם, כדי שתתקיים העולם במדת הרחמים.

והשי"ת יעזור שברכותיו של יצחק אבינו יעשו רושם למעלה ולמטה, שיושפע השפעות טובות בגשמיות וברוחניות לנו ולכל בני ישראל בכל מקום שהם, ונזכה לביאת גואל צדק בהתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

הדבר על פי מה שכתב בבאר מים חיים (פ' עקב) כי על פי הרוב ואפשר בכלם בדברי הרשות וחפצי הגוף החיצוניים מפורש בהם אותיות י"ה, כמו אכילה שתיה הליכה שינה וכו', ובתורה ומצוות אלהינו יתברך מפורש בהם אותיות ו"ה, כמו תורה עבודה קדושה מצוה וכדומה, עי"ש. ובכן מאחר שבתשרי היתה בריאת העולם במחשבה במדת הדק, כמ"ש בראשית ברא אלה"ם את השמים ואת הארץ, קודם השמים עניני רוחניים, ואח"כ עניני גשמיות, ולכן צירוף השם של זה החודש הוא אותיות ו"ה קודם ואחר כך אותיות י"ה, ולכן בימים הקדושים יש להרבות בתפלה ותחנונים להשי"ת שישפיע שלימות בעניני רוחניות, ואח"כ שלימות בעניני גשמיות.

אבל ראה הקב"ה שאין העולם מתקיים, והוא דרך קשה מאד להמתין על גשמיות אחר הרוחניות, ולכן בחודש ניסן ברא למעשה קודם ארץ ואח"כ שמים, למען יושפע מקודם השפעה גדולה בגשמיות ואח"כ רוחניות, ולזה צירוף השם של חודש תשרי הוא ביושר, קודם האותיות י"ה, המורה על עניני גשמיות, ואחר כך אותיות ו"ה, כי הקב"ה משפיע לבני ישראל גשמיות ורוחניות.

ובזה יתבאר מקראי קודש, דהנה יעקב אבינו נכנס לקבל הברכות בחודש ניסן, וכמבואר ברש"י (בראשית כז ט) דפסח היה, ואז השפעת גשמיות קודמת, ולזה ברח יצחק אבינו את יעקב אבינו ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ, כפשוטו שיזכה לשפע רב ופרנסה בריוח, וכמדרשו מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה, מט"ל השמים בגימטריא דע"ת, כי צריכים דעת צלולה שיוכלו לעסוק בתורה ביגיעה, ודרשו עוד במדרש ויתן ויחזור ויתן, רמז לשני סוגי ברכות, על עניני גשמי ועל עניני רוחני, אך איני יודע איזה מהם קודמת, ולזה כשהסכים יצחק בלבו לברכו הקדים ואמר כמכריע, ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו הוי"ה, רמז על שיטת בית הלל דארץ נבראת תחלה, אשר ברכו הוי"ה, היינו שם הוי"ה ביושר שהאותיות י"ה הן תחלה, ובאופן זה קאי הברכות ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

לעילוי נשמת
האה"ח מרת פרומא רעכיל
 ב"ר **מרדכי משה**
ספרא ע"ה
 נלב"ע י' כסלו
 ת.צ.צ.ב.ה.

התודה והברכה לידידינו האחים היקרים והחשובים
 מוה"ר **וואלף ווירצבערגער** הי"ו
 ומוה"ר **אברהם יושע ווירצבערגער** הי"ו
 אשר נדבו חלק מהוצאת הגליון
 לעילוי נשמת אביהם
 הרה"ח ר' **שלמה זלמן ב"ר מרדכי ע"ה**
 נלב"ע ח' כסלו תשס"ב

קהל עמק יזרעאל "ברך משה" רחסי די סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעתו"מ

"חסדי שלמה זלמן"
ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
בן ר' מרדכי וזריצבערער ז"ל
נלביע ח' ספלו תשמ"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"
ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערער ז"ל
נלביע ט"ו אייר תשנ"ו
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
פענדל ז"ל נ' כ"ז סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלביע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל וחנה"
ע"ש
ר' שמואל זאב לעווי ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלביע ג' תשרי תשנ"ה
ווגו' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלביע י"ב חשוון תשנ"ו
☆☆☆

"אנשי חו"ף"
ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמי' ז"ל
נלביע ו' שבט תש"ג
ווגו' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלביע ב' אלול תשמ"ג
☆☆☆

"צבי מרז"ם"
ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלביע ד' אלול תשנ"ט
ווגו' מרת ברינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלביע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפריון נטורי קרת"
שמעון
ע"ש ר' שמעון דאסקאל ז"ל
בן ר' שניאור זלמן ז"ל
נלביע ו' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"
ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי איתמר טיבי ז"ל
נלביע י"ג ספלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו השניח"

"ברכת מו"ל טוב"

הננו משגרים ברכת מו"ל טוב המה ולבנית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרה"ח ר' יעקב מיכאל היילברון הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' חיים היילברון שליט"א

לנישואי בתו, נכדתו ביום שלישי באולמי ארמונות חן

הרה"ח ר' אברהם משה לאנדא שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' יצחק קארעגו שליט"א

לנישואי בתו, נכדתו ביום רביעי באולמי גאות ירושלים

משפ' אייזנבערנער שיהיו

לאירוסי בנם הבה"ח מאיר ני"ץ תלמיד ישיבתנו

הרה"ג ר' שלמה זלמן ארלמאן שליט"א, ראש הכולל

להכנס בנו ני"ץ לעול התורה והמנוחות

הרה"ח ר' מאיר אלי אקער שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' יוסף יושע גרין שליט"א, חבר הנהלת המוסדות

להכנס בנו, נכדו הב' אהרן עזריאל ני"ץ לעול התורה והמנוחות

הרה"ח ר' דוב איצקאוויטש שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' יעקב איצקאוויטש שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' יצחק בנעט שליט"א

להולדת נכדם אצל חתנו הר"ר אהרן משה קוביטשעק הי"ד

השלום וזכר בבירמ"ד דושינסקי רח' חזון אש

הרב ר' ישראל יודא בערגער שליט"א, ר"מ בשיבה"ק

ולחתנו הרה"ג ר' חיים שלום קליין שליט"א

להולדת בנו, נכדו - השלום וזכר בבית מדרשנו בשיכון

"נפש חי'ה"

ע"ש הרבנות הגדוקת
מרת חי' מיזליש ע"ה
בת שמו"ר רבינו משה ז"ל
נלביע ח"י שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלביע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

"תהלה לרוד"

ע"ש ר' משה דוד
מעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משה ז"ל
נלביע י"א תשרי תשמ"ח
☆☆☆

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלביע ט"ז חשוון תשנ"ז
☆☆☆

"ציון נפש חי'ה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלביע ט' שבט תשנ"ג
ווגו' מרת ח'ה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלביע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלביע כ"ג ניסן תשנ"ו
ווגו' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלביע ה' סבת תשנ"א
☆☆☆

משא"ת חיים

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נלביע כ"א אדר א' תשס"ח
ווגו' מרת אלטע
שוינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו ז"ל
נלביע י"ב ניסן תשס"ג